Ա· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 295 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 25 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1884 (Ն. Տ.) 6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1885 20 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1302

40 ՓԱՐԱ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ · երկու անգամի համար 2 ղրուշ է · աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել՝

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ· Ղալաթիա, Նորատունկեան խան ։ Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ՝

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده { ارهوالك } غزته‌سى اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Հատով	»	»	1
Գաւառաց	համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրոց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է ։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴԻՐՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ առաջիկայ **1885** նոր տարւոյ մէջ պիտի շարունակէ հրատարակուիլ նոյն գիրքով, նոյն ձեւով և նոյն ծրագրով ։

Պայմանք բաժանորդագրութեան ·

Բաժանորդագին Կ · Պոլսոյ համար 10 մէճիտ տարեկան, վեցամսեայ 5 մէճիտ և եռամսեայ 2 1/2 մէճիտ ։

Թէ՛ տեղական և թէ՛ գաւառային թղթատարով ղրկուած թերթերու տարեկան բաժանորդագինն է 12 մէճիտ, վեցամսեայն 6 մէճիտ և եռամսեայն 3 մէճիտ ։

Գաւառաբնակ բաժանորդներէն յոյժ փոքր մաս մը մինչեւ այսօրիենց ներկայ 1884 տարւոյ պարտքը վճարած չլինելով, կը ծանուցուի թէ, եթէ մինչեւ առաջիկայ փետր · 15 չվճարեն ամբողջապէս, Լրագրոյն առաքումը պիտի դադրի ։

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ, հաստատեալ յամին 1852, կը հրատարակուի այժմ իբրեւ Շաբաթաթերթ ։

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթի մէն մի թիւը կը պարունակէ նոյն շաբթու Ազգային, Ներքին, Արտաքին, Քաղաքական և Դրամական բոլոր կարեւոր լուրերն ու տեղեկութիւնները ։

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթն, իւր մէն մի թուով, կը հրատարակէ նաեւ Խմբագրական Յօդուածներ, ազգային, քաղաքական, ընկերային, ընտանեկան և տնտեսական նիւթերու վրայ ։

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթին ամեն թիւը կը պարունակէ նաեւ օգտակար յօդուածներ գիտական և պատմական զանազան նիւթոց վրայ, հետաքրքրաշարժ և բարոյալից նորավէպեր, և ընտիր թարգմանութիւններ ու քերթուածներ ։

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթն Հանդէս մ'է և Լրագիր մ'է միանգամայն ։

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթի տարեկան գինն է միայն ԿԷՍ օսմանեան ոսկի, և վեցամսեայն՝ ՔԱՌՈՐԴ օսմանեան ոսկի ։ Ձեռքէ կը ծախուի 60 փարա գնով ։ Թղթատարութեան տարեկան ծախքն է միայն 15 ղրուշ ։

Կ· ՊՈԼԻՍ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 25 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԱ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱՑ ՓԱԿՈՒՄՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Երեսփոխանաց ժողովն, Ելմտացոյցի վրայ վիճաբանութեան կարգին մէջ, 214ի դէմ 264 քուէով որոշեց ջնջել 162 հազար ֆրանքի տարեկան գումարը, զոր Պետութիւնը կը վճարէր Բարիզի (Սորպոն), Պորտոյի, Լիոնի, Էքսի և Ռուանի Աստուածաբանութեան հինգ Համալսարանաց պահպանման համար ։ Այս որոշման գլխաւոր պատճառն այն էր որ յիշեալ Համալսարանք գրեթէ ո՛չ ևս աշակերտ ունէին ։ Հինգ Համալսարանք ընդ ամենն 37 արձանագրեալ ուսանող ունէին ։ Քանի մը տասնեակ ունկնդիրներ ալ կուգային ներկայ գտնուիլ դասախօսութեանց, ոմանք ձմրան գիշերները ձրիապէս կրակարանի մը քով բազմիլ կարենալու համար, այլք ժամանակ անցունելու համար ։ Սորպոնի աստուածաբանական վարժարանին մէջ մէկ ուսանող միայն կար, որ կանոնաւորապէս Աստուածաբանութիւն կը սորվէր · Լիոնի մէջ՝ մէկ, Էքսի մէջ՝ մէկ, Պորտոյի մէջ՝ մէկ, և Ռուանի մէջ 33 աշակերտք ։ Արդ, Ելմտացոյցի Յանձնաժողովն, ամեն կողմ խնայութիւններ ընելու պէտք տեսնելով, մտածեց թէ 37 ուսանողներու համար կառավարութիւնը տարին 162,000 ֆրանք ծախք չէր կրնար ընել, և նորա տեսութեան հաւանեցաւ Երեսփոխանաց ժողովը ։

Բայց այս Աստուածաբանական Համալսարանք մնացորդ էին Կալլիքան Կաթոլիկ Եկեղեցւոյ, և այս պատճառաւ Պ. Ժիւլ Ֆէրրի, որ Բողոքական է, և աւելի քան 100 Հանրապետականներ, յորս յոյժ սակաւաթիւ մաս մը կը կազմեն Կաթոլիկներ, քուէարկեցին ի նպաստ պահպանման յիշեալ Համալսարանաց ։ Կալլիքան Եկեղեցին Ֆրանսացւոց Ազգային Եկեղեցին էր · Պուրպոնաց իշխանութեան ներքեւ, յորժամ Ֆրանսա յոյժ կաթոլիկ Պետութիւն մ'էր և Պապին ամեն հրամաններն անթերի գործադրելու պատրաստ, Ֆրանսայի կաթոլիկ կղերն ու աշխարհական մասը Կալլիքան Ազգ· Եկեղեցւոյն յարուցին Վատիկանի դիկտատորութեան դէմ, և այս կողմէ Կալլիքան Եկեղեցին նուազ չփառասէր պապական իշխանութեան քան Բողոքականութիւնն իսկ ։ Այն հին բարեբաստիկ օրերու մէջ Ֆրանսայի Կաթոլիկները Կալլիքան կաթոլիկներ էին միայն և ո՛չ թէ Հռոմէական Կաթոլիկներ ։ Սորպոնի Համալսարանն և անոր աստուածաբանական ճիւղը կ'ուսուցանէին Ազգային Եկեղեցւոյ վարդապետութիւնը, զոր կը ստորագրէին Ֆրանսացի Եպիսկոպոսունք և ընդհանուր կղերն ։ Պոսիւէ, Ֆէնըլոն, Մասիյոն, այսպիսի Եպիսկոպոսունք էին Կալլիքան Եկեղեցւոյ զարդերն ու առաջնորդները ։ Կալլիքան Աստուածաբանութիւնք դար մ'ամբողջ ուրիշ բան չէր սովրեցներ բայց եթէ Հռոմայ գերիշխանութեան յաւակնութեանց դիմադրելու գիտութիւնը ։ Սորպոնի Վարդապետք յԱստուածաբանութեան՝ Պապին պահանջումները կը հարուածէին, և ֆրանսացի միաբանք ու աշխարհականք յայսմ մասին կը քաջալերէին զՍորպոն ։ Բայց այժմ մեռած է Կալլիքանութիւնն, և Սորպոնի Աստուածաբանական վարժարանն ի վաղուց գործնականապէս փակուած էր ։ Ֆրանսայի եպիսկոպոսունք այժմ հլու հպատակներ են Վատիկանի ։ Անոնց «Սեմինարանները (Կղերանոց), յորս առ Հռոմ կոյր հնազանդութիւն կ'աւանդուի, կը զարգանան շարունակ, մինչ Սորպոն կը կորնչէր տակաւ առ տակաւ ։ Որովհետեւ հիմա, շնորհիւ Հանրապետութեան, Եկեղեցին ու կղերը չարաչար կը հարուածին Ֆրանսայի մէջ, այս հարուածներ, այս հալածումներ կը նպաստեն Անդրալեռնականութեան, որ առաւելապէս ոյժ կը գտնէ, առաւել անհաչտ ձեւ մը կը ստանայ, և՝ իւր մէջ ամփոփուելով և ամեն ոյժ իւր մէջ փնտռելով առաւել հաստատապէս դէմ կը դնէ արտաքին յարձակման ։ Այս երեւոյթ խորին մտադրութեան արժանի է ։ Ֆրանսացի կղերը թոյլ և անտարբեր էր, ցորչափ իւր գոյութիւնը կամ իւր վարդապետութիւնները վտանգեալ չէր տեսներ ։ Բայց ծայրայեղ Հանրապետականներուն անխոհեմապէս յարուցած հալածումը մի նոր ոգի մըտցուց կղերին մէջ, և երկիւղ ազդելով բարեպաշտ Կաթոլիկաց, զանոնք միեւ համախմբուելու կղերին չուրջը ։ Կառավարական դպրոցներէ արտաքսեալ կղերը մասնաւոր դպրոցներ կը բանայ, ուր հազարներով կը դիմեն ֆրանսացի ջերմեռանդ ծնողաց տղայք ։ Կառավարութիւնք կը կտրէ եկեղեցականաց թոշակները, բայց ժողովուրդն ինքնայօժար հանգանակութեամբք կը լնու նոցա պէտքերն ։ Ուստի կղերը, ժողովրդեան մի մասին պաշտպանութեան կրթընելով, առաւել քան երբեք դէմ կը դնէ կառավարութեան և ամեն առթիւ կը հարուածէ Հանրապետութիւնն ։ Ազգային կղեր, Ազգային Եկեղեցի չկան այլ ևս Ֆրանսայի մէջ · Անդրալեռնական կղեր մը և Հռոմէական Եկեղեցի մը միայն կան ։ Կալլիքանութենէ միայն Աստուածաբանութեան Համալսարանները մնացած էին, և եթէ անոնք ալ դատապարտեցան կորստեան՝ ո՛չ այնչափ կառավարութեան քանի մը հազար ֆրանքի խնայութիւն ընել ուզելուն պատճառաւ է, որչափ զի Վատիկանի և Կալլիքանութեան միջեւ եղած հին կռիւն ապահնած է Կալլիքանութիւնն և Վատիկան յաղթանակած է ։ Կալլիքան Համալսարաններու տուած վկայագրերը Վատիկան չէր վաւերացներ, չուզելով կալլիքան գաղափարներով տոգորեալ կղեր ։ Ուստի, կղերային պաշտաման մէջ մտնել ուզող անձինք կը պարտաւորուէին յաճախել Անդրալեռնականաց Եպիսկոպոսական Կղերանոցները ։ Պէտք է գիտնալ թէ, մինչ Սորպոնի և վերոյիշեալ չորս քաղաքաց կաթոլիկ Համալսարանք կը փակուին, կառավարութիւնք կը պահպանէ Բարիզի և Մոնդօպանի Բողոքականաց երկու Աստուածաբանական Համալսարաններն · որովհետեւ այս Համալսարաններէ վկայագրեր ստացող անձինք կրնան Ֆրանսայի Լուտերական և Բարեկարգեալ անուն երկու բողոքական հասարակութեանց մէջ կղերային պաշտօն վարել, մինչ, Վատիկանի ընդդիմութեան պատճառաւ, ֆրանսական Համալսարաններէ աստուածաբանական վկայագրեր ստացողներ նոյն իրաւունքը [illegible] կաթոլիկ կղերին մէջ, և կը կարօտին Անդրալեռնական Կղերանոցներէն ալ վկայագրեր ստանալու ։ Այսպէս, յորմէ հետէ Պետութիւնը, Ֆրանսայի մէջ, դադրեցաւ պաշտպան լինել Եկեղեցւոյն և անոր վարդապետութեանց, Վատիկանն անոր տեղը բռնած կը տեսնենք թէ՛ Եկեղեցւոյն և թէ՛ վարդապետութեանց մէջ ։ Հետեւապէս, եթէ Ֆրանսայի Աստուածաբանութեան Հինգ Համալսարանաց փակումը կրօնի և գիտութեան տեսութեամբ գոհացուցիչ չէ, բայց Վատիկանի և Անդրալեռնականութեան տեսութեամբ գոհացուցիչ պէտք է թուի անշուշտ ։

ԵՐԵԿԻ ԹՂԹԱԲԵՐԷՆ

ՔԱՂՈՒԱԾ ԼՈՒՐԵՐ

Ֆրանսական կառավարութիւնն առեւելեան ծովեզրը գտնուող մարտանաւերէն երկուքը Քորէա ղրկեց ։

Ֆրանսական կառավարութիւնն երեք մեծ փոխադրանաւեր վարձեց, որք քանի մը հազար զօրք առած, այս օրերս կը մեկնին դէպ ի Թոնքին ։

Պ. Կլատստոն դեկտ · 29 ին 75 րդ տարին մտաւ քաջառողջ վիճակի մէջ ։ Ամեն կողմէ շնորհաւորութիւններ և նուէրներ ստացաւ այն բարեբաստ առթիւ ։

Գերմանական լրագրեր կը ծանուցանեն թէ Քոնկոյի Միջազգային Ընկերակցութիւնն, որ իբրեւ անկախ կառավարութիւն ճանչուած է արդէն մեծ Տէրութիւններէն, միապետական ձեւ պիտի ունենայ ։ Բայց թէ ո՛վ պիտի լինի Թագաւորը կամ Իշխանը, չի ծանուցուիր դեռ ։

Լորտ Ուոլսլի փութով յառաջ կը մղէ իւր զօրքեր, և Անգլիացիք շատ գոհ են այս յառաջխաղացութենէ ։ Զօրապետը տոմսակ մը ստացեր է Կորտոն զօրավարէն, ծանուցանող թէ դեկտ· 14 ին ամեն ինչ լաւ վիճակի մէջ էր ի Խարդում ։

Ֆրանսացի յեղափոխականուհին, օրիորդ Լուիզ Միշէլ, որ ժամանակէ մ'ի վեր բանտարկեալ էր, անցեալ շաբթու մէջ խելքը կորոյս ։

Յունուար 2 ին Լոնտոնի ընդերկրեայ երկաթուղւոյն վրայ նոր պայթում մը տեղի ունեցաւ, բայց մարդ չվնասեցաւ ·

Ցարդ ո՛չ մէկ կառավարութիւն պատասխանեց Անգլիոյ առաջարկութեանց ի մասին [illegible] լեւմոնց ։ [illegible], ուղղակի Պիզմարք իշխանէն ներշնչեալ յօդուածի մը մէջ, կ'ըսէ թէ Գերմանիա, Ֆրանսայի հետ բարի դրացութեան յարաբերութիւնները մշակելու փափաքով, եգիպտական խնդրոյն մէջ Ֆրանսայի համընթաց պիտի լինի, ուստի և կը նախընտրէ յայսմ մասին Ֆրանսայի քան Անգլիոյ տեսութեանց համակերպիլ ։

Անգլիական մամուլը միշտ դժգոհ է Պ. Կլատստոնի նախարարութեան Եգիպտոսի մէջ հետեւած անորոշ և թոյլ ընթացքէն ։

Ճարոնի Արտաքին գործոց նախարարը գնաց Քորէա, ուր կը կարծուի թէ խաղաղ կարգադրութիւն մը պիտի լինի Չինաստանի և Ճարոնի միջեւ ։

Աֆղանստանայ էմիրը բողոք բարձաւ Ռուսաց Բուլի Խաթում անուն գիրքն իրենց իշխանութեան ներքեւ պահելուն դէմ ։ Այս գիրք աֆղանեան սահմանագլխոց վրայ կը գտնուի ճշդիւ ։

Տօնկօլայի Միւտիրը կը հեռագրէ թէ Սուտ Մարգարէին մարդիկը կը բաժնուին ի Նմանէ ։

Անգլ· զինուորական շոգեմակոյկ մը մինչեւ Մէրավի յառաջանալն ուրախութիւն պատճառած է Մէհտիին հընազանդիլ չուզող արաբ ցեղերուն ։

Ռուսիա աւելցուցած է Քուլճայի կողմը չինական սահմանագլխոց վրայ ունեցած զօրքերը, պատրուակ առնլով այն կողմը ծագած ապստամբութենէ մը ։

10,000 արծաթ և ոսկի րուպլի գողցուեցաւ այս օրերս Բեդրսպուրկի կառավարական Գանձարանէն ։ Կառավարութիւնը գադրեցուց Գանձարանին պաշտօնատարաց ամսականները, մինչեւ որ գողերը գտնուին ։ Ամբաստանեալ պաշտօնատարաց մին ինքնասպան եղաւ ։

Ռուսիոյ հանրային կրթութեան նախարարը կառավարութենէն կը խնդրէ 100,000 րուպլի Սիպերիոյ մէջ Համալսարանի մը շինութեան համար ։ Եթէ այս Համալսարան բացուի, համայն Ռուսիոյ մէջ 10 Համալսարանք պիտի գտնուին, կամ մէկ Համալսարան 9,000,000 բնակչաց համար ։

Բեդրսպուրկէ կը հեռագրուի դեկտ· 29 թուով թէ «Ցարն հաւանեցաւ Թուրքօ-Հայկական սահմանագլխոց վըրայ շինուելիք ամրութեանց [illegible] զոր պատերազմական նախարարը մատուցած էր իրեն» ։

Ռուսիոյ մեծ քաղաքաց մէջ հանգանակութիւնք բացուեր են ի նպաստ այն Քրիստոնէից Մակեդոնիոյ որոց վրայ կը խօսէինք մեր երեկի Քաղաքական Տեսութեան մէջ ։ Բայց երբ տեսնուի թէ այս Քրիստոնեայք ո՛չ «հալըստահարեալ» են, ո՛չ «հալածեալ», ո՛չ ալ «կեղեքեալ», հանգանակեալ գումարներն ի՞նչ նպատակի պիտի գործածուին ։ Հանգանակողք այս մասին անշուշտ որոշում մը տուած են արդէն ։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

)(122)(

ՅՈՐԴՈՒԹԻՒՆՔ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՈՔԻ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՈՔ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

Զ.

— Կը կարծեմ մանաւանդ թէ Անգլիացին ձեզ «ուրէօ», ըսաւ թթու ժըպիտով մը ։

— Սովրեցէք, փոքրի՛կ հայրիկս, թէ Թամպուրնաք «ուրէօ»ներ, պատասխանեց Թուլուզցին ամենալուրջ դէմքով ։

Ձեր Անգլիացին ուժեղ է, այս գաւառակի բնակչաց ամենէն ալ ուժեղ, ձեզ ալ ի միասին առնլով, բայց գիտցէք, առաքինազա՛րդ Ֆուէնէօյ, թէ գտաւ նա իւր վարպետն ։

Ինչպէս որ կը տեսնէք զիս, առանց կանխաւ պատրաստուած լինելու, բըռնեցի քթէն, պատուակա՛ն բարեկամս, բռնեցի քթէն ։

— Գնացէք բաներնիդ · դրաւ կը դնեմ թէ և ոչ իսկ ընդունած է ձեզ ։

— Ո՞րչափ դրաւ կը դնէք ։ Եթէ վեց չէչ շամբանիայէն պակաս լինի, չեմ բաներ ձեր դրաւն, որովհետեւ առնուազն կէս երկոտասանեակ պէտք է ինձ առաւօտէն ի վեր աշխատելով ունեցած ծարաւս անցունելու համար ։

Բայց ես դրաւ կը դնեմ որ սեղանին վրայի երկու շիշերը դուք չէք վըճարած ։

Ֆուէնէօյ անյօդ քրթմնջմամբ մը միայն պատասխանեց, և Պ. Լըքոք խսկոյն թելը բռնեց որպէս զի խօսակցութեան մէջ մտնէ ։

— Պաշտօնակցաց մէջ առաջարկեալ բաժակը չմերժուիր, ըսաւ գաւաթ մը լցնելով և խօսողին մատուցանելով ։

— Կը յիշեցնէք ինձ, քաղաքացի՛, թէ մոռցայ ես զիս ներկայացնել ձեզ, գոչեց Թամպուրնաք ։

Ձեզ քաղաքացի կը կոչեմ, վասն զի կը կարծեմ, սիրելի՛ պաշտօնակից, թէ այս տիտղոս չվիրաւորեր ձեզ ։ Ես պատիւ կը համարիմ ինձ, և դուք կը տեսնէք յանձն իմ զՍէն-Կօտէնցի Օսքար Թամպուրնաք քաղաքացի, սովորական և արտասովոր դեսպան բարձրապատիւ Թրիւֆ (տեսակ մ'ամնիւ գետնախնձոր) իշխանին ։

Եւ նշանացի արգիլելով զՊ. Լըքոք, երբոր նա ալ իւր կարգին պիտի յայտնէր իւր անունն ու հանգամանք ·

— Ոչ մէկ խօսք, քաղաքացի՛ · գիտեմ ինչ պիտի ըսէք ինձ ։ Ես տեղեկացած եմ Պ. Պոնասոնէն ։ Դուք Արիսթիտ Շալիւմէն էք, Ռավըլն, ժէն.քին Էնտ Քօ· տունէն ։

Դիտեցէք որ ես Էնտ Քօ. կ'արտասանեմ, թէեւ անգլիերէն բառ մ'իսկ չեմ գիտեր ։ Դուք կ'ուղեւորիք Անատոլուցոց գեղեցիկ երկրին գինիները վաճառելու համար ։ Ես ալ Ս. Կ. Տ. Կ. ծաղկախաղուց հեղինակ Բլէմանս Իզօրի ծնած քաղքին բադի լերդերը վաճառելու համար կ'ուղեւորիմ ։ Ըսել է թէ եղբայր ենք, և կ'ըմպեմ ձեր սիրոյն ։

Թամպուրնաք իւր այս խօսքն ամբարանդեց խղճմտաբար քամելով իւր գաւաթը ։ Պ. Լըքոք ալ նոյնն ըրաւ, թէ և Պ. Ֆուէնէօյի պատմութիւնը սաստիկ կեղեքած էր զիւր սիրտ ։

Հարկ կ'զգար ինքզինք գոհ ցուցընելու այդ ծաղրելի խեղկատակէն, որ թերեւս օգտակար տեղեկութիւններ պիտի տար իրեն, և գրեթէ վիպասանութեանց մէջ յաճախ նկարագրեալ այն տպաւորութիւնները կ'զգար, զորս իւր կ'նէ թաղելու համար դրամի պէտք ունենալով արբեցական երգ մը չինելու հարկադրեալ հէք բանաստեղծ մը կ'զգայ ։

— Ցիրաւի՛, պաշտօնակի՛ց, ըսաւ կրցածին չափ զուարթութեամբ, բարով եկաք ։ Երեւակայեցէք որ լուսնէն ընկածի պէս կուգամ այս երկիր ։ Վաճառականներս զիս կը ղրկեն Բորթոյ վաճառելու, և ես կաթիլ մ'իսկ չեմ ճանչեր աստ ։ Դուք պիտի առաջնորդէք ինձ ։

— Ի՞նչ կ'ըսէք, սիրելի՛ս, մեծ ուրախութեամբ կը կատարեմ ձեր փափաքն ։ Ես քաջածանօթ եմ այս երկրի ։ Ամեն անգամ որ հոս կուգամ, Բէրէն՝ կօմ Վէրտ-Կառ է Զուէյէբէր երգը կ'երգեմ Սավինէյեցւոց ·

Բարեբաստ բնակիչք
Գեղեցիկ հովտաց Հելուետիոյ,
Երկիր սիրելի,
Օթեւան երջանկութեան ։

Բայց կը յայտարարեմ ձեզ թէ չիշ մը գինի չպիտի կրնաք վաճառել աստ ։

Կատարեալ մկներ են այս Բէրէյէի հովտաց բարեբաստ բնակիչները ։

Ձեր կենաց, հա՛յր Ֆուէնէօյ ։

— Ի՞նչ կ'ըսէք · Իվէթի չաղացքին Անգլիացին ալ այդ մկներէ՞ն է, գոչեց Պ. Լըքոք ։

Ձէր գիտեր անգլիացւոյն ով լինելը, բայց ըստ դիպաց խայծ մը կը նետէր՝ յուսալով որ չաղակրատ հաւգոնցին գիրաւ կը բռնուէր ։

— Աղէկ ըսիք, մոռցեր էի այդ կոտէ՛ն, ըսաւ Թամպուրնաք ։ Ամեն բան կը խմէ, մանաւանդ ուժով գինիներ ։ Դիւրաւ կրնաք տակառ մը Բորթոյ ծոխցընել անոր, բաւական է որ շատ օղի գտնուի մէջը ։ Ոչ թէ պէտք ունենալուն համար, վասն զի իւր մառանը գինիներով լի է · այլ զի չչատանար երբեք, որովհետեւ սպունգի պէս կը ծծէ ։

Լաւ կ'ընէք երթալ տեսնել զայն ։ Միայն պէտք է կանուխ երթալ, վասն զի ցերեկը մեռելի պէս գինով է ։

— Զա՛ր սատանայ · ուրեմն գիւրին չէ գործի վրայ խօսիլ անոր հետ ։

— Բա՛, կրնաք գործ տեսնել, միայն թէ բռնելու կերպը գիտնալ պէտք է ։ Խորխտ արտաքոյ մ'է, բայց բարեմիտ է, բարակը փնտռող չէ ։ Անգլիական լիրաները մատներն ի վար կը հոսին՝ ինչպէս խնձորօղին կոկորդն ի վար ։

— Ես անոր քթէն բռնեցի՝ Բալէ-Ռուայալի Ժիլ-Բէրէզին նմանելով ։ Երկու անգամ մտիկ ըրեր է զայն և կը պաշտէ · շատ հաւնած է անոր, վասն զի Անգլիացիք ընդհանրապէս ճաշակ չունին ընտիր գրականութեան համար ։ Ես ալ շողոմեցի իւր մենամոլութիւնն և Պէրանժէի պարերգն երգեցի ։

Գիտէ՞ք Պէրանժէի պարերգը, սիրո՛ւն Ֆուէնէօյ ։ Ո՛չ · դուք Բէրէն կօմ Վէրտ-Կառ է Զուէյէբէր միայն գիտէք, այն ալ՝ Աստուած ողորմի ։ Մի՛ վախնաք, չեմ երգեր ։

Արդ՝ կ'ըսէի ձեզ, պաշտօնակի՛ց, շարունակեց Թամպուրնաք Պ. Լըքոքի դառնալով, կ'ըսէի ձեզ թէ ցանցիս մէջ ձգեցի զայն ։ Տասներկու երկոտասանեակ կարկանդակ ապսպրեց ինձ ձմրան համար ։ Ուստի դուք ալ կրնաք համարձակ երթալ և ձեր գինիներն առաջարկել ։ Հարկաւ առանց գինիի չպիտի ուտէ իմ կարկանդակներս ։

— Շարունակ գիւղը կը բնակի ։

— Հայր Ֆուէնէօյի հարցուցէք ։ Ես ամառուան վերջը կուգամ միշտ ։ Բայց ահա երկու տարի է որ աստ կը գտնեմ, և միշտ արբեալ իբրեւ երաւն և վեց հազար մարդ ։

— Արբենալու պատճառներ ունի, ըսաւ Լէօրէօյի վաղեմի ընկերը տեսակ մը դէմքով ։

Պ. Լըքոք խսկոյն հասկցաւ որ երկրին բաշխաղանաց այս երդուեալ պատմիչն առթի մը կ'սպասէր նորէն պատմութիւն մ'ընելու համար, և փութաց պատրուակ մ'ընծայել անոր շաղակրատ դրդչմանց ։

— Սրտի կսկիծնե՞ր ունի, ըսաւ ժպտելով ։

— Նա՞ · քա՛ւ լիցի, պատասխանեց Ֆուէնէօյ · ըմպելիէ զատ բան մը սիրած չունի և չսիրեր ։ Իղձի խայթեր [illegible]

[illegible]

Երկրորդ, ոչ ոք կրնայ հասկնալ թէ ինչ ընելու եկած է աստ ։

— Ո՞րչափ ժամանակէ ի վեր եկած է ։

— Տասն և ութ ամսէ ի վեր, և երբէք գիտցուած չէ ինչո՛ւ համար եկած լինիլը ։ Իվէթի աղօրին ծախու էր, և ոչ ոք կը գնէր, վասն զի չէնքն աւերակ էր ... առանց հաշուելու թէ սոսկալի խժդժութիւնք գործուած էին անդ ոտնակէզներուն (*) օրով, և այս պատճառաւ չարաշուք համբաւ մ'ըստացած էր ։

Օրին մէկը Փարիզէն եկող մարդ մը գնեց զայն աժան գնով, առանց ըսելու թէ ինչ պիտի ընէր զայն ։

Տասն և հինգ օր յետոյ այս Անգլիացին իջաւ չոգեկառքէն, տեսակ մը ծառայի հետ, որ մարդադէմ կապկի կը նմանէր ։

Ծերն ու ծառան գնացին ջաղացքին կից մեծ հիւղի մը մէջ զարեցան, կիսաւեր շէնք մը, որոյ ձեղունէն ներս կը վիժէ անձրեւը ։

— Կը չափազանցէք, հա՛յր Ֆուէնէօյ ։ Անձրեւն երկրորդ յարկը միայն կը վաղէ · առաջինն ու գետնայարկն յոյժ լաւ են, գործեր փռուած են ամեն կողմ ։

— Այո՛, կերեւի թէ կաշեր գնած է · [illegible]

(*) Անգղիացիք, որք [illegible]

(Շարունակելի)

Ըստ Նորագոյն հեռագրոյ, Հասան Ֆէհմի փաշա, եթէ Լոնտոն երթար, պիտի խնդրէր Ա. Անգլիացւոց Եգիպտոսէ մեկնումն 8 ամսոյ մէջ. Բ. Ճանաչումն Վ.Ն.Տ. Սուլթանին գերիշխանական իրաւանց ի վերայ ափանց Նեղոսի, և Գ. Բրէնս Հալիմ փաշային Եգիպտոսի Փոխարքայ անուանումը փոխանակ Թէվֆիգ փաշայի։ — Այս ուղեւորութիւն տեղի պիտի ունենար յետ նախնական համաձայնութեան մը Անգլիոյ և Թուրքիոյ միջեւ։

Փրակովիայէն կը ծանուցուի թէ ռուսական Բոլոնիոյ մէջ ռուս իշխանութիւնը փակեց կաթոլիկ մայրապետաց քանի մը վանքեր, առարկելով թէ այս մայրապետք լաւագոյնս կը խնամէին բոլոնացի հիւանդները քան ռուս հիւանդներն, և բաց աստի, կ'աշխատէին օրթոտոքսներն ի կաթոլիկութիւն դարձնել։

Միացեալ Նահանգաց նախկին Նախագահ Կրանդ զօրավարը, Քաղաքային Պատերազմին դիւցազնը, նիւթապէս խեղճ վիճակի մէջ կը գտնուի այժմ։ Կը յիշուի թէ իւր որդին Պ. Ուօրտ անուն անձին հետ սեղանաւորական գործերու ձեռնարկելով, սնանկացաւ, և իւր վիճակն հօրմէն պօզելով, սնանկանալէ մի քանի օր առաջ 150 հազար տոլար (30 հազար անգլ. ոսկի) խնդրեց հօրմէն, որ Պ. Վանտըրպիլդ երեւելի միլիոնատէրէն փոխ առաւ զայն։ Արդ, Պ. Վանտըրպիլդ այժմ իւր դրամը կը պահանջէ Կրանդ զօրավարէն, որ չի կրնար վճարել։ Զօրավարն իւր անձնական գոյքերն սկսաւ վաճառել՝ պարտատիրոջ գոհացում տալու համար։ Պ. Վանտըրպիլդ գրաւի ներքեւ դրաւ զօրավարին ստացուածքն, որք յունուար 3ին պիտի վաճառուէին հրապարակաւ։ Այս վաճառելի նիւթոց մէջ են զօրավարին սուրերը, զանազան ադամանդներով ստացած յիշատակներն ու նուէրները, մանաւանդ Լոնտոնի մէջ իրեն նուիրուած ոսկեղէն տուփն, ևն։ Պ. Վանտըրպիլդ յետոյ ի վաճառ պիտի հանէ զօրավարին տուներն և այլ և այլ տեղեր ունեցած ագարակները։ Զօրավարն առաքելական համբերութեամբ կը խոնարհի իւր դժբախտութեան առջեւ, առանց բնաւ տրտնջալու։ Սէնչըրի հանդէսի տնօրէնին հետ սակարկութիւն ըրած է յօդուածներ գրելու համար, և կը յուսայ ապրիլ իւր ստանալիք վարձքով։ Զօրավարին բարեկամք հանգանակութիւն մը բացած են՝ գոհ ընելու համար զՊ. Վանտըրպիլդ, որ 100,000 տոլարով գոհ պիտի լինի, 50,000 տոլարը ջնջելով, եթէ գէթ այդչափն ամբողջովին հաւաքուի։ Հանգանակողք իրենք պիտի գնեն զօրավարին գոյքերն, և պահեն ձեռքերու մէջ պիտի դնեն, մինչեւ որ խնդիրը վերջանայ։ Կրանդ զօրավարը վերջին ամսոց մէջ արագապէս ծերացած է։ Իւր դժբախտութիւնք շատ ծանր տպաւորութիւն մ'ըրած են իւր վրայ։ Հիւանդ է շարունակ։

Լորտ Ուոլսլի առաջին անգամ առանց կորստեան Խարդում մտնող անգլիական վաշտին 100 անգլիական ոսկի պարգեւ խոստացած էր արդէն։ Այս անգամ ամենէն քիչ մեռեալ կամ վիրաւոր կամ հիւանդ ունենալով Տէպպէ հասնող վաշտին ալ 100 ոսկի խոստացած է։ Այս արտասովոր միջոցներ կը ցուցնեն թէ անգլիական զօրքերը բացարձակ ջանքեր ընելու կը կարօտին՝ բաղձացեալ նպատակին ըստ կարի շուտով հասնելու համար։

—Երեկի Թըմփարերով առնուած լրագրերէն կը տեղեկանանք թէ Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի նախարարութիւնն որոշած է մինչեւ առաջիկայ մարտ բաց պահել Աստուածաբանական Համալսարաններն և այն ատեն փակել։ Սորպոնի Աստուածաբանութեան ուսուցիչն էր հռչակաւոր հայր Իասէնթի (Ցակինթոս) եղբայրն, որ կը կարծուի թէ հանգստեան թոշակ մը պիտի կրնայ ստանալ։

— Օտէսայէ առ Թայմս ուղղեալ հեռագրոյ մը մէջ կը կարդանք թէ Անգլիայէն շահախնդիրներ գնացեր են Հարաւային Ռուսիա, դուար գնելու և Անգլիա ղրկելու համար, ուր անոնց միսը լաւ կը վաճառուի։ Պեսարապիայէ մանաւանդ շատ անասուն կը տարուի։ Ռուսիոյ համար շատ բարձր եղող 10-11 անգլիական ոսկւոյ գինը կը վճարուի դուար գլուխ, և յԱնգլիա փոխադրման համար ալ 4 1/2 ոսկի։

— Նոյն հեռագիր կը ծանուցանէ նաեւ թէ Պաքուի բանտարկեալք փախչելու փորձ փորձելով, պահապանք բանտարկելոց վրայ յարձակեր են հրացանով և սուինով և մի քանի հոգի վիրաւորեր են։

—Միացեալ Նահանգաց Նէպրասքա նահանգին մէջ խոզերու քոլերա ծագեր է, և արդէն 70,000 խոզեր սատկեր են այս ախտէ։ Պիզմարք իշխանն իրաւունք ունենալ կը թուի Ամերիկայէն եկող խոզի միսը Գերմանիա չընդունելու։

1885 յունուար 1ին Թայմս իւր 100րդ տարին ամբողջացուց։

1784 յունուար 1ին էր որ սկսաւ հրատարակուիլ Տէյլի Իւնիվըրսըլ Րէճիստըր թերթն, որ երեք տարի յետոյ Թայմս յորջորջեցաւ։

1885 յունուար 1ին Թայմս հրատարակած էր 31,332 թիւ, այսինքն մէկ տարին 313 թիւէ քիչ մ'աւելի։

Այս առթիւ Նայնթիյն Սէնչըրի (ԺԹ. Դար) անգլիական հանդէսին մէջ «Թայմզի հարիւրամեակը» խորագրով ընդարձակ յօդուած մը հրատարակուած է։

Թայմզ, Նոր տարւոյ առաջին օրը գրած յօդուածին մէջ, ակնարկելով այս եղելութեան, կ'ըսէ.

«1885 տարւոյ բացումը մեզ համար մասնաւոր կարեւորութիւն մ'ունի, յիշեցնելով հանրային գործոց հետ մեր կապակցութիւն, որ նախարարութիւններէ, կուսակցութիւններէ ու քաղաքականութիւններէ աւելի տեւած է։ Աչքի առաջ ունենալով Նայնթինթ Սէնչըրի հանդէսին ճիշդ և համակիր տեսութիւնը լրագրոյս ասպարէզին վրայ, պատշաճ չէր լինէր եթէ լրագրոյս հիմնարկութեան հարիւրամեակն աննշմար անցունէինք. . . . Թայմզ իւր իսկ պատմութիւնը կը գրէ օր ըստ օրէ աշխարհի պատմութեան հետ միասին, և հարկ չէ որ այժմ փորձենք յիշեցնել լրագրոյս հասարակութեան հետ յարաբերութեանց բնութիւնն և իւր յառաջատեւ ազդեցութիւնն հանրային գործոց վրայ։ Բայց կրնանք ըսել թէ, ի՛նչ որ սխալներ ալ գործուած լինին և ո՛րչափ թերութիւններ ալ ունեցած լինինք ցաւելու, — և ամեն լրագրեր՝ անձանց պէս՝ ենթակայ են սխալելու, — մեք միշտ գործած ենք կառավարական կամ վարչական շնորհէ և կուսակցական ազդեցութենէ կատարելապէս անկախ լինելու սկզբան համեմատ, և պիտի ջանանք այդ սկզբան համաձայն ընթանալ ցմիշտ։»

Արդարեւ շատ խոնարհ, շատ համեստ և միանգամայն շատ գոռոզ յայտարարութիւն մը։

1884 տարւոյն մէջ Միացեալ Նահանգաց մէջ տեղի ունեցան 11,600 վաճառականական սնանկութիւնք, 240,000,000 տոլար կամ 48 միլիոն անգլ. ոսկի բացով, մինչ 1883 տարւոյն մէջ տեղի ունեցած էին 10,299 սնանկութիւնք՝ 176,000,000 տոլար կամ 35,200,000 անգլ. ոսկի բացով։

1884 տարւոյ մէջ միայն 3,693 մղոն նոր երկաթուղի շինուած է։ 1878էն ի վեր ամեն տարի աւելի շինուած էր։

Բեզբոսլերկի զինուորական ատեանն ի Սիպերիա աքսորման դատապարտեց պետական խորհրդական մը, Պարենձի անուն, որ մինչ բանակին բժշկական ճիւղին տնօրէն էր, մարդիկ պաշտօնի անցուցած էր կաշառակերութեամբ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՂԱՊԱՀԱԿԱՆ ՊՈՒՅՐՈՒԼԴՈՒՆ

Երէկ, կրկնակի գէմ, Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆէնտի Բ. Դուռը դրկուեցաւ, որպէս զի Տեղապահի պաշտօնն հաստատող և պատրիարքական ընտրութիւնն հրամայող Պույրուլդուն ջանայ ձեռք բերել և եթէ հնար է՝ Քաղաքական Ժողովոյ վաղուան նստին հասցնել։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Վաղն՝ ըստ սովորութեան՝ մեր Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ պատգամաւորութիւն մը պիտի երթայ Ցունաց Պատրիարքարանն ի Ֆէնէր, Ս. Ծննդեան տօնը շնորհաւորելու։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Ս. ՅԱԿՈԲ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Սամաթիոյ Նոր Թաղի Թաղական Խորհուրդն և ուրիշ կարգ մ'ազգայինք երէկ Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Ռուսճուքլեան Հօր ներկայանալով յայտնեցին թէ իրենց Թաղի Ս. Յակոբ եկեղեցին ժամանակէ մ'ի վեր բնիկ քահանայ չունենալով ժողովուրդն հոգեւորապէս անխնամ մնացած է, և թէ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ քահանայական դասն, հակառակ Թաղ. Խորհրդոյ հրաւիրմանց, չուզեր ըստ հին սովորութեան պաշտօն վարել իրենց եկեղեցւոյն մէջ, մինչդեռ պսակի, մկրտութեան և այլ ծխական հասոյթներն, կ'առնեն, և թէ իրենք ձանձրանալով յիշեալ քահանայական դասէն, կը փափաքին որ իրենց եկեղեցւոյն միակ քահանայ կարգուի Պուրկազեն վերադարձող Տ. Յարութիւն քահանայն, եղբայր Նոր Թաղին մէջ բնակող կարգաւոր քահանայի մը։

Գեր. Տեղապահ Հայրը պատասխանեց սոյն պատգամաւորութեան թէ իրենց եկեղեցւոյն խնդիրը Կրօնական Ժողովոյ ատեանն եղած լինելով, պէտք է սպասեն Ժողովոյ վերջնական որոշման. և թէ ինք հրաման տուած է արդէն Սալախորեան Տ. Թադէոս քահանային որպէս զի առժամապէս քահանայական պաշտօն վարէ Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ։

Պատգամաւորք՝ գոհ լինելով Գեր. Տեղապահ Հօր սոյն պատասխանէն մեկնեցան։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԱԽԱԼՔԱԼԱՔ

Ախալքալաքէն կը գրեն Թիֆլիզի լրագրաց թէ՝ թէ Ներսէս Սրբազանի մահուան բօթն ի խոր սուգ համակեց ինչպէս ամենուրեք գտնուած Հայերն նոյնպէս և Ախալքալաքցիներն։ Երախտագիտութեան ցանկութեամբ Ախալցխայի Հոգեւոր փոխանորդ Գեր. Խորէն Վ. Ստեփանէ Ախալքալաք գալով ի միասին երգեցիկ խումբ մը բերելով հանդիսաւոր պատարագ մատուցեր է։ Հանդէսի մանրամասն նկարագրութիւնն ընելով թղթակիցն ի մէջ այլոց կը յիշատակէ թէ՝ Եկեղեցւոյ մէջ տեղ [illegible]։ Ս. Պատարագէն վերջ կատարուած է Հոգեհանգիստ, յետ որոյ մի երիտասարդ ճառ արտասանած է եկեղեցւոյ մէջ, այնուհետեւ Գեր. Տ. Խորէն ամպիոն բարձրանալով մի յոյժ սրտաշարժ քարոզ խօսած է։ Գեր. Քարոզչի խօսքերն յարատեւ շարժած են բոլոր հանդիսականներն։ Հոգեհանգստէն յետոյ տրուած է ճաշկերոյթ որոյ մասնակցած են Հ. Սուրբք, երիտասարդութիւնը և քաղաքի պատգամաւորներ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վ.Ն.Տ. Սուլթան Համիտէ զրահաւորին շինութեան աւարտմանն և յաջողութեամբ ծովը իջնելուն առթիւ բարեհաճեցաւ Իմթիազի ականակուռ պատուանշանով վարձատրել ծովային նախարար Հասան փաշայի աշխատութիւնը։

Կայսերական այս շնորհ պալատան դիւանապետի կողմէն յատուկ գրութեամբ ծանուցուած լինելով Նորին Վսեմութեան, պէտք եղած հանդիսաւոր գործողութիւնք պիտի կատարուին վաղը։ Թէրճիմանը Հաքիգաթ՝ զայս ծանուցանելէ յետոյ՝ կը յարէ թէ կայսերական շնորհէն զուրկ չպիտի մնան նաեւ այն ամեն ասպետականք և երկրաչափք, որք աշխատութիւն ունեցած են Համիտիէի շինութեան գործին մէջ։

Երէկ Վ.Ն.Տ. Սուլթանի կողմէն կայսերական դիւանապետ Ալի Րիզա փաշա Բ. Դուռն երթալով՝ Նորին Վեհափառութեան ինչ ինչ հրամաններն հաղորդեց Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

Կայսերական դիւանապետին մեկնելէն յետոյ անմիջապէս նախարարաց արտասովոր խորհուրդ մը գումարեցաւ, որ մինչեւ գիշերուան ժամ երկուքուկէս տեւեց։

Թէրճիմանի Հաքիգաթ կը կարծէ գիտնալ թէ խորհուրդն Հասան Ֆէհմի փաշայի տրուելիք հրահանգի խնդրովն զբաղած է։

Դատական նախարար Վսեմ. Հասան Ֆէհմի փաշա տակաւին մեկնած չէ մայրաքաղաքէս, և հաւանական է որ շաբթուս մէջ մեկնի Մարսիլիոյ ճամբով, վասն զի Անգլիա երթալէ առաջ Ն. Վսեմութիւնը պարտի քանի մը օր Փարիզ մնալ՝ Նախարարապետ Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի հետ խորհրդակցելու համար։

Զրոյց մ'ալ կայ թէ վերջնապէս որոշուած չէ տակաւին թէ օսմանեան Վսեմ. պատուիրակն ո՞յս օրերս պիտի մեկնի թէ յառաջիկայ գարնան պիտի թողու իւր ուղեւորութիւնն։

Երկաթուղեաց միացման խնդրոյն առթիւ Օսմանեան Կայս. Պանքայի և այլ դրամատեարց ներկայացուցիչք նախընթաց օրն ի ժողով գումարուելով, մանրամասն խուզարկութեան ենթարկեցին միացման առաջարկն և վերջնապէս ընդունեցին զայն։ Յիշեալ ծրագիրն երէկ Բ. Դրան մատուցուեցաւ, և նախարարաց խորհրդոյ քննութեան պիտի ենթարկի վաղը։

Մոնիթէօր կ'իմանայ թէ Կայս. կառավարութեան ներկայացեալ առաջարկութիւնք ինչ ինչ պայմաններ են բերանացի հաղորդեալ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Րայիֆ փաշայի, որ արդէն նկատողութեան առած է զանոնք։

Կ'երեւի թէ այս մասնաւոր պայմանք գործին հիմը պիտի կազմեն։

Երէկ նախարարաց խորհրդոյ գումարման միջոցին Աւստրիոյ դեսպանը Բ Դուռը գնացած լինելով, արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշա խորհրդարանէն դուրս ելաւ և տեսակցեցաւ անոր հետ։

Վ.Ն.Տ. Սուլթանը կիրակի գիշեր լսելով որ Պիղայի Ազանա գիւղաքաղաքի մօտ Զամալ-Զամ անուն գիւղի մէջ տեսակ մը հիւանդութիւն երեւան ելնելով տասնի չափ մարդիկ մեռեր են, անմիջապէս հրամայեց որ բժիշկ մը ղրկուի հոն, և եթէ այդ ախտը տարափոխիկ է և վտանգաւոր՝ գիւղը չղթայի ներքեւ առնուի։ Կայսերական այս հրամանը գիշեր ատեն ժամը 5ին հաղորդուեցաւ Ներքին գործոց նախարարին, որ և ի կարգին հաղորդեց զայն առողջապահական խորհրդոյն։ Կայսերական այս կարեւոր հրամանն անմիջապէս կատարուելով, յատուկ բժիշկ մը ճամբայ հանուեցաւ մասնաւոր շոգենաւով նոյն գիշեր ժամը 10ին առաւօտեան դէմ։

Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, յիշեալ Զամալ-Զամ գիւղը չղթայի ներքեւ առնուած է Բարձր. Մեծ Եպարքոսի հրամանաւ։

Պետական խորհրդոյ օրենսդրական ճիւղի նախագահ Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի նախաձեռնութեամբ յատուկ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ որդաճճիին (ֆիլօքսէրա) ի Թուրքիա մուտքին արգիլելու միջոցները խորհելու համար։ Այս յանձնաժողովն իւր առաջին նիստը պիտի ընէ վաղն ընդ նախագահութեամբ Քարաթէօտորի Քոնսթանթին էֆէնտիի։

Դատական և Կրօնական գործոց պաշտօնատան նորոգութիւնն, որուն ձեռնարկուած էր քանի մ'ամիսէ ի վեր, մեծաւ մասամբ աւարտած, նմանապէս Վերաքննիչ ատենի քաղաքային ճիւղին պաշտօնատան նորոգութիւնն ամբողջովին լրացած լինելով, երէկ Րէֆիգ պէյի նախագահութեամբ դատերն հոն սկսան շարունակուիլ։ Այս առթիւ դատական նախարար Հասան Ֆէհմի փաշա և խորհրդական Վահան էֆէնտի ներկայ գտնուեցան երեկուան դատերուն, և գոհ եղան տեսնելով որ դատերն օրինաց համաձայն կանոնաւորապէս կը կատարուին։

Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Ասիմ փաշա՝ երէկ նախարարաց ժողովոյն ներկայ գտնուելուն պատճառաւ՝ չէ կրցաւ ընդունիլ օտար տէրութեանց դեսպաններն, և Նորին տեղ խորհրդական Ֆախրի պէյ ընդունեց զանոնք։

Եգիպտոսի պարսկական հիւպատոս Միրզա Մէհտի խան երէկ Կ. Պոլիս եկաւ։

— —

Անցեալ երկուշաբթի և երեքշաբթի առաւօտներն Իզմիրի մէջ երկրաշարժի քանի մը թեթեւ ցնցումներ զգացուեր են։

— —

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն իւր պաշտօնատան մէջ յատուկ դիւան մը կազմեց, որոյ պաշտօնն է գաւառական իշխանութեանց ղրկուած եպարքոսական հրամանաց գործադրութեան հսկել. Եթէ մէկ ամսուան պայմանաժամի մէջ հրամանը գործադրուած չէ, եպարքոսական խորհրդականք պարտաւորեալ պաշտօնէին երկու անգամ ազդարարութիւն ուղղելէ յետոյ, իրողութիւնը պիտի ծանուցանէ Ն. Բարձրութեան, որպէս զի անօրինէ զարժանը։

Կ. Պոլսոյ Առեւտրական սենեակն, ինչպէս ծանուցած էինք արդէն, առեւտրական թերթի մը հրատարակութեան ձեռնարկեց։ Առաջին թիւն երէկ հրատարակեցաւ, թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուներով և անջատ թերթերով։ Այս երկլեզուեան թերթը շաբաթը մէկ անգամ պիտի հրատարակուի, և առեւտրական, ելմտական, ծովային, արհեստական և այլ խնդրոց վրայ տեղեկութիւններ պիտի պարունակէ։ Ասկէ զատ ընթացիկ գնոց յատուկ ցուցակ մը պիտի ելնէ ամեն երկուշաբթի։ Տարեկան գինն է Պոլսոյ համար երկու օսմ. ոսկի և վիճակներուն մէկ ու կէս ոսկի։ Յաջողութիւն կը մաղթենք Առեւտրական սենեկի այս օգտաւէտ ձեռնարկութեանց։

Առեւտրական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ՝ առեւտրական նախարարութեան առաջարկուեր է Դրամատուն մը հաստատել՝ որոյ նպատակը պիտի լինի երկրագործական արտադրութեան փոխարէն դրամ փոխ տալ՝ որոյ տոկոսը 100ին 12ը չպիտի անցնի։ Այս առաջարկութեան պայմանները պարունակող ծրագիրն ի մօտոյ կայսերական կառավարութեան պիտի մատուցուի։

Առեւտրական Սենեակը Բ. Դրան տեղեկագիր մը մատոյց մաքսատան մէջ մաքսատուրքի փոխարէն վար դրուած ապրանաց վաճառման եղանակի մասին։ Սակայն Բ. Դրան պատասխանը յայտնի չէ դեռ։

Անցեալներս ծանուցինք թէ մայրաքաղաքիս Պանք տը Քոնսթանթինօբլ դրամատունը մտադիր է իւր գործառնութիւնները դադրեցունել։ Կ'իմանամք այժմ թէ յիշեալ դրամատան վարչական խորհուրդը վերջապէս որոշեր է որ փոխանակ իւր կեդրոնն Աթէնք փոխադրելու, Եպիրոս-Թեսալիոյ առանձնաշնորհեալ Պանքային հետ միանայ։ Այս որոշման վրայ երկու դրամատանց հրաման տրուեր է ու և է նոր գործառնութեան չձեռնարկել և հին գործերը կարգադրել, որպէս զի նոր դրամատան մը կազմակերպութեան ձեռնարկուի։

Առեւտրական նախարար Սիւպհի փաշայի նախաձեռնութեամբ արհեստական կիսամսեայ հանդէս մը պիտի սկսի հրատարակուիլ ի մօտոյ։

Երէկ Գանձային, Կրթական նախարարութեան, Սպարապետի դրան և քանի մը այլ պաշտօնատանց սեպտեմբերի ամսականները տրուեցան։

Փիլիպէի ռուսական հիւպատոս Պ. Սորոքին այս առաւօտ մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

Կ. Պոլսոյ ամերիկեան դեսպան Ուալլէս զօրավարը մայրաքաղաքս եկած օրէն ի վեր ջերմով կը տառապէր, առողջանալու վրայ է։

Շաբաթ իրիկուն ուշ ժամանակ Սուէտական դեսպանատունն հեռագիր մ'ելաւ, որ կը ծանուցանէր թէ Տանիմարքայի Թագաւորին որդին Վալտէմար իշխանը քանի մ'օր եւս պիտի յետաձգէ իւր ուղեւորութիւնն։ Հետեւաբար Ն. Բարձրութիւնն յառաջիկայ շաբաթ օրը կ'սպասուի մայրաքաղաքս։ Մասնաւոր հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ իշխանին ուղեւորութեան այս յետաձգման պատճառն է Աթէնքի մէջ եղած ջերմ ընդունելութիւնն։

Ճէրիտէի Հավատիս խափանեալ լրագրոյ արտօնատէր Մէհմէտ Նուրի էֆէնտի արտօնութիւն ստացաւ թուրքերէն լեզուաւ նոր թերթ մը հրատարակել «Սաատէթ» (երջանկութիւն) անուամբ։ Ճէրիտէի խմբագրութեան նախկին անդամք, Պէշիր Ֆուատ պէյ, Մուսթաֆա Րէշիտ պէյ և այլք պիտի վարեն Սաատէթի խմբագրութիւնը։ Սոյն նոր թերթն յառաջիկայ հինգշաբթիէն սկսեալ պիտի հրատարակուի։

Րէժիին Գոնիայի ճիւղի տնօրէն Րիֆաթ պէյի համար [illegible] ըսուեցաւ թէ Պոլիս պիտի կոչուի աւելի կարեւոր պաշտօնի մ'անցնելու համար, սակայն Րիֆաթ պէյ Րէժիի Պաղտատի ճիւղին տնօրէն կարգուեր է, և 1885 մարտի սկիզբն իւր նոր պաշտօնատեղին պիտի գտնուի։

— —

Մաքսային սակագնոց որոշման համար ֆինանսական պատուիրակ Պ. Կազէլի (ընդհանուր հիւպատոս) և սակագնոց քննիչ յանձնաժողովոյ միջեւ սկսուած բանակցութիւնք աւարտելու մօտ են և կայսերական կառավարութեան առաջարկած հիմանց վրայ համաձայնութիւն պիտի գոյանայ։

Պոլսոյ մանիֆաթուրայի վաճառականներէն Պ. Քոսթաքի Փիրիլոս իւր վճարքը դադրեցուց 130,000 ֆրանք պարքով։ Այս սնանկութեան երեսէն գլխաւորաբար Լիոնի գործարանք կը վնասուին։

Օսմանեան կայսերական Պանքայի գանձապետ Պ. Գոլէ, որ Ֆրանսա կը գտնուէր, նախընթաց օրը մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

Պրուսայի կեդրոնական կառավարիչ Հայտար փաշա, որ մէկ երկու շաբաթ առաջ մայրաքաղաքս եկած էր, իւր պաշտօնատեղին վերադարձաւ։

Հանիայէն դեկտ. 29 թուով հետեւեալը կը գրեն.

Անցեալ երկուշաբթի ժամը 10ին միջոցները, Րէթիմնոյի Նահանգին իսլամ երեսփոխան Տէրվիշ էֆէնտի Բրաստնաքի՝ իւր որդւոյն հետ Բրասեա գիւղէն վերադարձած ժամանակ՝ գլխէն և կուրծքէն վիրաւորեցաւ հրացանի քանի մ'հարուածներով, զորս պարպողները չկրցան նշմարուիլ։ Հակառակ տեղական իշխանութեան բոլոր ջանից և խուզարկութեանց, չարագործք երեւան ելած չեն տակաւին։

Վանայ կուսակալին կողմէն Ներքին գործոց նախարարութեան ուղղեալ տեղեկագիր մը կը ծանուցանէ թէ Վանայ մէջ մահմետական և ոչ-մահմետական 790 և Արճիշի ու Բէրրիի մէջ 582 մանկունք պատուաստուեր են ձրիաբար։

— —

Մուսուլի կուսակալն, որ գաւառին մէջ պտոյտ մը կ'ընէր, իւր պաշտօնատեղին վերադարձեր է։

Սթամպուլ՝ կէս երգիծական ոճով մը հետեւեալ քննադատութիւնները կ'ընէ Ադրիանուպոլսոյ գաւառին կառավարական քանի մը պաշտօնեից նկատմամբ.

«Անցեալներն էֆէնտիին մէկը Հաֆր Իզզէթ փաշայի վրայ գովասանական յօդուած մը ղրկած էր մեզ ի հրատարակութիւն, իւր այցետոմսին վրայ սապէս գրուած. «Արտաքին գործոց տնօրէն Ադրիանուպոլսոյ գաւառին»։ Այժմ նոյն գաւառին մէկ ուրիշ պաշտօնատարն իւր ընդհանուր «նախարար» ի տիտղոսը կուտայ։ Այս նորընտիր վսեմափայլ Ադրիանուպոլսոյ ճանապարհաց ընդհանուր վերակացու Լէոնիտաս Ֆասոյ էֆէնտին է։ Ֆասոյ էֆէնտի բաւական ուռուցիկ չգտնելով Թարիգ, Եվիրի և Թարիգ Քեմալիի տիտղոսները զորս կը կրէ ըստ օրինի, իւր դիւանատան վրայ տախտակ մը դրած է, որոյ վրայ կը կարդացուին «Նաֆիէ Վէքալէթի» բառերն, այսինքն Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւն։ Այսպէսով մեր վերակացուն կառավարական «Ցնորէն» եղած է և պաշտօնակից «Արտաքին գործոց տնօրէնին» որ Կլատսթոնի կամ Պիսմարքի նման բան մ'է կուսակալ Իզզէթ փաշայի քով։ Եւ իւր նոր պաշտօնը լաւ հաստատելու համար Հանրօգուտ շինութեանց այս նոր «Նախարարն» հրամանագիր մը հանած է որով գաւառին բոլոր երկրաչափներուն կը պատուիրէ դադրեցնել իրենց աշխատութիւններն, այն պատճառաւ որ Ն. Վսեմութիւնն այսպէս կը կամի։ Եթէ գործերն այսպէս շարունակուին, Հաֆր Իզզէթ փաշա կարող պիտի լինի մի քանի շաբթէն «Նախարարաց խորհուրդ» մը գումարել։»

ԱԶԴ

Գրիգոր էֆ. Սինապեան և Գալուստ էֆ. Գույումճեան, փաստաբանք վկայեալ Փարիզու իրաւագիտական համալսարանէն, հաստատած են իրենց գրասենեակն ի Թիւ 7. 8. Խըմբրի օղլու խան Ղալաթիա։ 4—15

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԻՇԽԱՆԱԿԱՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Լոնտրա, 5 յունվար

Պէաթրիս իշխանուհւոյն ամուսնութիւնն ընդ Հէնրի իշխանին Պաթէնպէրկի պաշտօնապէս որոշուած է կատարել յառաջիկայ յուլիս ամսոյ մէջ։

ԱԺԱՆՍ ՌԻՒԹԷՐ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔ

Լոնտրա, 4 յունվար

Նախարարաց խորհուրդն ուրբաթ և երէկ յարատեւ նիստ գումարեցաւ՝ եգիպտական ելեւմտից կարգադրման նկատմամբ Ֆրանսական կառավարութեան հակառաջարկները քննելու համար, որք կէս-պաշտօնական ձեւով անգլիական կառավարութեան հաղորդուած են։ Ոչ մի տէրութիւն տակաւին պատասխանած է Անգլիոյ, որովհետեւ նախաձեռնութիւնը Ֆրանսայի թողուած է։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Պէրլին, 4 յունվար

Գերմանական կառավարութիւնն առաջարկեց Ֆրանսայի՝ նոր դեսպանախորհուրդ մը գումարել ի Փարիզ եգիպտական խնդրոյն համար։ Երբոր Ֆրանսա հաւանութիւն տայ այս առաջարկին, Պիսմարք իշխանը Ֆրանսայի հետ միաբանութեամբ անգլիական կառավարութեան պիտի ներկայացնէ զայն։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆ

Լոնտրա, 4 յունվար

Պ. Կլատսթոն Լոնտրայէն մեկնեցաւ ի Հավարտըն, ուր ժամանակ մը պիտի մնայ։ Նախարարաց խորհրդոյ երկու նիստերէն յետոյ, Պ. Կլատսթոն մեծ յոգնութեան նշաններ ցոյց տուաւ։ Արդէն ժամանակէ մը ի վեր քնհատութենէ նեղուելով, իւր գեղջկական մենարանը գնաց՝ ըստ խորհրդոյ բժշկաց, որք կատարեալ հանգստութիւն կը պատուիրէին իրեն։

ԿՈՐՏՕՆ ԶՕՐԱՎԱՐ

Գահիրէ, 4 յունվար

Լորտ Ուոլսլի իւր գաղտնի գործակալաց մէկէն պիտակ մ'ստացաւ որ Կորտոն զօրավարին վաւերական ստորագրութիւնը կը կրէ և կը պարունակէ Խարթում 14 դեկտ. թուականն և ընդ նմին սա միակ բառն Օլ-րայթ (ամեն ինչ լաւ է)։

ՊԻՍՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ

Պէրլին, 4 յունվար

Զրոյց կը պտըտի թէ Պիսմարք իշխանը մտադիր է ի մօտոյ ուղեւորութիւն մ'ընել ի Նիս, ուր Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի պիտի հանդիպի։

Պէրլին, 4 յունվար

Կէս-պաշտօնական լրագիրք կը հաստատեն թէ բժիշկները խորհուրդ տուած են Պիսմարք իշխանուհւոյն որ ուղեւորութիւն մ'ընէ Եւրոպիոյ հարաւային կողմն, և թէ իշխանուհին կը պնդէ որ Պիսմարք իշխանն ընկերանայ իրեն։

ԱՒՍՏՐԱԼԻԱ

Մէլպուրն, 4 յունվար

Մեծ յուզում կը տիրէ Աւստրալիոյ գաղթականութեանց մէջ՝ Նոր-Կուինէայի հիւսիսային մասին և Նոր-Բրիտանիա ու Նոր-Իրլանտա կղզեաց գրաւման պատճառաւ։ Քանի մը հասարակային գումարմունք եղան և որոշումներ քուէարկեցան, որք խստիւ կը պարսաւեն անգլիական կառավարութեան ընթացքն իբրեւ զանցառու Աւստրալիոյ շահերը պաշտպանելու պարտականութեանն, և կը պահանջեն որ պաշտօնանկ լինի գաղթականութեանց նախարար Լորտ Տէրպի, որ Աւստրալիոյ պատուիրակներն ապահովցուցած էր թէ Գերմանիա դիտաւորութիւն չունէր այդ գրաւումն ընելու։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 5 Ցունվար ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ գոցուեցաւ	99 5/16
Օսմ. բացուեցաւ	7 13/16
» » գոցուեցաւ	7 11/16
Օսմ. փոխառութիւն 1865	11 1/8
» » 1869	9 3/8
» » 1871	67 1/2
» » 1872	19
» » 1873	8 1/2
փոխառութիւն 1877	80 1/2
Պանք Օթօման	13 3/4
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	95 7/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	63
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	87 1/2
Տայրա Սանիէ	62
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	87 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 1877	—
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	—

Վիէննա, 5 Ցունվար ժամ 10 վ. 30 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	123 90
Օսմանեան երկաթուղի	21 20

Բարիզ, 5 Ցունվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0 բաց	109 30
» » 3 0/0 բաց	79 30
Օսմանեան քօնսօլիտէ բացուեցաւ	15 25
» » գոցու. (գ. կ.)	15 40 (*)
» » 1865	53
» » 1869	47
» » 1873	43
Օսմանեան երկաթուղի	43 75
» Րէժիի բաժնեթուղթք	510
Պանք Օթօման	597 50
Գրէտի Լիօնէ	526 25
» Ֆօնսիէ	1337 50
Բաժնետոմս Լիոնի (գուբ. կոր.)	1235
Սուէզի ջրանցք	1835
Ռուսական 5 0/0 1877ի	101
Իտալական Ռանթ	99 35
Եգիպտական միացեալ գոց	321 25
Սպանիական (արտաքին)	51 7/8
Բրիօրիթէ թիւրք	386 25
5 0/0 Հելլենական	355
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 32

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Յունվար 5 ժ. 10, վ. 45

Ֆրանս. Ռանթ, 4 1/2 %	109 30
Օսմանեան »	15 50(*)
Եգիպտական միացեալ	322 50

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՑՑԵՏՈՄՍԵՐՈՒ

Կը պատրաստուի աղնիւ քարտերու վրայ ամեն լեզուաւ զանազան գրերով, ի գին 100 հատը 10 դահեկան։

Փափաքողք դիմելու են Արամեան Տպարան, Զագմագճըլար Ցակոբեան խան Թիւ 13։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

«Ռուսքի Քուրիէր հաղորդում է, որ ինկատի առնելով 1885 Թուին Կովկասում ընդհանուր զինուորագրութիւն մտցնելը՝ այդ առթիւ Թիֆլիսի նահանգապետի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը, տեսնելով Հայերի և Հրէաների կարճահասակ լինելը, որք ըստ մեծի մասին անհամապատասխան է հասակի ամենափոքր չափին անդամ–2 արշ. 2 1/2 վերշ.,– որը զինուորագրութեան կանոնագրութեամբ որոշուած է զինուորական ծառայութիւնում ընդունելու համար, որով բնակիչների մեծամասնութիւնը, առանց յարգելի պատճառների, խոյս կը տար զինուորագրութիւնից, –իւր զեկուցման մէջ յայտնեց, որ պէտք է հասակի չափը փոքրացնել 2 արշ. 2 1/2 վերշից թէ՛ հայ և թէ՛ հրէայ նոր գումարտակների համար։ Ինչպէս լսվում է, յանձնաժողովի կարծիքը իշխան Դոնդուկով–Կորսակովը ներկայացրել է զինուորական մինիստրի տնօրինութեանը։

ԱԺԴԱՐԽԱՆից մեզ գրում են. — Ամսոյս 4-ին, կիւրակէ, ժամը 10ին, տեղւոյս Մայր եկեղեցւոյ զանգակները, իրենց տխուր հնչիւններով, հրաւիրում էին հայ հասարակութեանը ներկայ գտնվել մի տխուր հանդէսի։ Կէս ժամից յետոյ եկեղեցին լցուեցաւ բազմութեամբ։ Բոլորովին յայտնի էր, թէ ինչու զանգակները տխուր են հնչում. բոլորը գիտեն, որ իրենց սիրելի Ներսէսը ի Տէր է հանգել։ Բոլորին տիրել էր տխրութիւն, բոլորի սրտից հառաչանքներ էին լսվում։

Պատարագը սկսուեցաւ 10 1/2 ժամին։ Սրբազան հայր Սուքիաս Պարզեանցը, պատարագից յետոյ, սրտառուչ քարոզ խօսեց, յիշելով համառօտ կենսագրութիւնը և գործունէութիւնը հանգուցելոյն։ Ապա կատարուեցաւ հոգեհանգիստ։

ԳՈՐՈՒ. Բարեջնորհ փոխանորդի կարգադրութեամբ տեղւոյս Մայր-եկեղեցւումը կատարուեց հանգուցեալ երջանկայիշատակ Կ.Պոլսոյ Պատրիարք Ներսէսի հոգեհանգիստը։ Հոգեհանգստեան ներկայ էին բացի խուռն բազմութիւնից Հայոց և Վրաց և Գորւոյ երկսեռ դպրոցի աշակերտները և աշակերտուհիք, Անդրկովկասեան ուսուցչական և քաղաքական ուսումնարանի հայ աշակերտները։ Պատարագիչը մեր ծերունազարդ յարգելի Գրիգոր աւագ քահանայ Փանեանցն էր (փոխանորդի տկարութեան պատճառով). պատարագին դպրութիւն էին անում երկսեռ դպրոցի աշակերտուհիքը, վերահսկողութեամբ Սահակ քահանայ Տէր Մինասեանցի։

Եկեղեցու մէջ տեղը դրած էր դագաղակիր սեղանը, որի չորս կողմը շարած էին մոմակալները վառած կերոններով, որոնք կապած էին սև ժապաւէնով։

Երբ օրհնողների քաղցրաձայն երգերը և պատարագի արարողութիւնը վերջացաւ, Արժ. Ստեփաննոս Հայրը դարձաւ դէպի ժողովուրդը և խօսեց մի ազդու քարոզ, բայց ի՛նչ քարոզ. ժողովուրդը մինչև այժմ չէր ճանաչում հանգուցեալ Ներսէսին և չը գիտէր թէ ի՛նչ գործեր էր կատարել նա, որովհետև Գորւոյ հայ ժողովրդականք անտարբեր են դէպի իրենց շուրջը կատարուող եղելութիւններին։ Քարոզի ժամանակ ժողովուրդից շատերը սկըսեցին ողբալ. քարոզը Վրաց լեզուաւ էր. գտնեցէք՝ ի՛նչ կը լինէր կանանց դրութիւնը ... Հոգեհանգիստը չը սկսուած՝ ժողովուրդին մոմ էր բաժանած, նոյնպէս եկեղեցականաց, աշակերտաց և աշակերտուհեաց։

Գեր. փոխանորդի «հոգւոց հանգուցելոց»ով վերջացաւ հոգեհանգիստը. ժողովուրդը դուրս եկաւ եկեղեցուց խնդրելով Աստուծուց, որ Ներսէսի պէս հոգեւորականներ բազմանան մեր Հայաստանեայց Ս. եկեղեցւոյ համար։

ՍՈՒՐԱՄից հաղորդում են. Նորերումս Տաճկաստանից այս տեղ եկաւ Կ. Պոլսի Նիկոմիդիա Ադաբազար գիւղաքաղաքից Սերովբէ Տէր Միքայէլեան անունով մի երեսնամեայ երիտասարդ, բոլորովին երկու աչօք կոյր։ Սա ծաղկի հիւանդութիւնից կուրացել է, տարի ու կէս ծնուելից յետ. ինչպէս վկայագրերը հաստատում են, և ինքն Տիրացուն կարճահասակ է, փոքրիկ, և ձեռները կարճ-կարճ ու գործի անկարող (հաշմանդամ)։ Տիրացուն ունի Պատրիարքարանից վկայական, նոյնպէս Կ. Պոլսու վեց գաւառների վիճակաւոր առաջնորդներից վկայագրեր։ Երգում է գեղեցիկ ձայնով բուն իսկ Տաճկաստանի եղանակով եկեղեցական շարականներ և երգեր, և թէ ազգային երգեր։

Ամբողջ Շարականներ, թէ՛ Սաղմոս, թէ՛ մեծ Ճաշոց, թէ՛ Տօմար, և թէ՛ եկեղեցւոյ ամենօրեայ տօնի Շարականներ, Ճաշոց և Սաղմոս անգիր գիտէ։ Սրան ականատես եղած է Գեր. Սրբազան վիճակաւոր առաջնորդ Աբիստակէս եպիսկոպոս, Բաթումում իւր հօտի այցելութեան ժամանակ անցեալ օգոստոս ամսում։ Նոյնպէս տեսան այս Տիրացուին այս օրերումս բարեջնորհ Գորւայ յաջորդ Գէորգ վարդապետ Մարտիրոսեանցը, և կոնսիստորիայի անդամ բարձրապատիւ Հ. Թադէոս քահ. Խօջայեթեանցը, որ պատահմամբ եկած էր Վաղայու Տէր Միքայէլ քահ. Աւեծեանցի թաղման հանդիսին։ Տիրացուն զարմացրեց բոլոր հանդիսականաց, երբ սկսեց հիանալի ձայնով դպրութիւն անել և կարդալ նոյն օրուայ Ճաշոց գիրքը։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ԽԱՄՍԱՅԻ ՄԵԼԻՔՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1600—1827

ՐԱՖՖԻ

Դ.

Մէլիքներու խորհուրդն իրենց իշխանութեան ընդարձակման մասին։ — Զինուորական և դիւանագիտական ձեռնարկներ. — Հայկական պատգամաւորութիւն առ Մեծն Պետրոս։ — Իսրայէլ Օրի, Մինաս վարդապետ։ — Պատգամաւորութիւնն ի Սմոլենսք։ — Հայոց սխալը։ Իսրայէլ Օրիի խորհուրդներն։ — Մեծն Պետրոս և Իսրայէլ Օրի։ — Պատգամաւորութիւն ի Պարսկաստան։ — Գանձասարի «Հայոց ժողով»։ — Նոյն ժամանակի տիրապետող Մէլիքներն։ — Պարսկաստանի վիճակը։

Տասն և ութերորդ դարու սկիզբները Ղարաբաղի Մէլիքներն յղացած էին մի մեծ խորհուրդ. փրկել իրենց հայրենիքն օտարին լուծէն և հաստատել անկախ իշխանութիւն։ Այդ խորհուրդն ի կատար հանելու նպատակաւ Մէլիքները միանգամայն կը ձեռնարկէին զինուորական եւ դիւանագիտական պատրաստութեանց։ Կազմ և պատրաստ էին Շամխու կողմերն 17,000 զինուորներ։ Իսկ երբ կատարելապէս պատրաստուէր ապստամբութեան ծրագիրն, այն ատեն 60,000 զինուորներ Ղարաբաղի լեռներէն և 100,000 զինուոր Հայաստանի պարսկական նահանգներէն պիտի հաւաքուէին դրօշակի ներքեւ։

Իսկ իրենց դիւանագիտական խորհուրդներն էին ի ձեռս բերել Ռուսաց օժանդակութիւնը։ Այն ժամանակ Ռուսաց կայսրն էր Մեծն Պետրոս, որ արդէն լաւ համարում ունէր Հայոց վրայ։ Մեծ կայսրը կը ճանաչէր Հայոց պատերազմական և առեւտրական մեծամեծ յատկութիւնները։ Իսկ կայսեր համբաւը տարածուած էր Հայոց լեռներն, և հայ Մէլիքները կ'ենթադրէին թէ Մեծ կայսրը կրնայ ունենալ Արեւելից նկատմամբ կարեւոր խորհուրդներ, որոց իրագործման մասին Հայք կրնային ընծայել նմա շատ պատուական աջակցութիւն մը։

Դիւանագիտական այն նպատակն յաջողութեամբ ի ձեռս բերելու համար հարկ կը տեսնուէր Հայկական Պատգամաւորութիւն մը ուղարկել ի դիմաց Հայ Մէլիքներու, առ կայսրն Ռուսաց։ Այդ պատգամաւորութիւնը կը կազմէին Իսրայէլ Օրի հնդկաստանցի Հայը, Մինաս վարդապետ, և ուրիշ մի քանի անձինք։ Պատգամաւորութիւնը կը մեկնի Ղարաբաղէն 1701 Թուին և կը ներկայանայ Կայսեր Սմոլենսքի մէջ։

Կայսրը սիրալիր ընդունելութիւն կ'ընէ պատգամաւորութեան, որ կը յայտնէ նմա իւր գալստեան նպատակը։ Այդ նպատակն ոչ այլ ինչ է, բայց եթէ խնդրել Կայսրէն որ Հայերն ընդունի իւր պաշտպանութեան ներքեւ։ Հայերը կը պատերազմին, իրենց սեպհական զօրութեամբ, ընդդէմ Պարսից, կը թօթափեն անոնց լուծը և կ'ընդունին Ռուսաց պետութեան հովանաւորութիւնը։ Ռուսաց զօրքերն եթէ երթան Հայոց կողմերն՝ Հայք յանձնառու կը լինին պահպանել զանոնք իրենց ծախիւք։

Այնպէս Ռուսք կարող պիտի լինէին, համաձայնութիւն գոյացնելով իրենց և Հայոց շահերու մէջ, առանց դժուարութեան, առանց ծախսու, հետամուտ լինիլ ընդարձակ խորհրդոց իրագործման։ Բայց պիտի գար նաեւ օր մը՝ յորում Հայք պիտի ողբային դառնապէս իրենց սխալանաց վրայ։ Ռուսական քաղաքականութիւնը տակաւին նոր կը ծրագրուէր. Հայք բաւական միամիտ էին և անկարող այդ քաղաքականութիւնն ըմբռնելու։ Արդարեւ եղաւ ժամանակ մը՝ յորում գտնուեցաւ մի հեռատես Մէլիք որ ջանաց համոզել իւր ընկերներն թէ պէտք չէր որ Հայք նախապատիւ համարէին քրիստոնեայ պետութեան մը բարեկամութիւնը՝ ուրիշ կրօնի պատկանեալ խաներու հպատակութենէն։ Բայց հեռատես քաղաքագէտներն երբ պարտաւորին իրենց խորհուրդները պարզել նաեւ այլոց և նոցա հաճութեամբը գործել, շատ անգամ կը պարտաւորին չարժել իրենց տեսութեանց իսկ հակառակ։ Դժուար է հաղորդել նաեւ այլոց քաղաքական հեռատեսութիւն։

Ինչ որ ալ լինի ապագայն, մենք զբաղինք միայն այդ ժամանակի խընդիրներով։ Հնդկաստանցի Իսրայէլ Օրին միայն հայրենասէր Հայ մը չէր, այլ նաև հնարիմաց և իմաստուն անձ, միանգամայն քաջ ծանօթ Արեւելից։ Նա երկար ատենէ ի վեր ձեռնարկած էր դիւանագիտական պատրաստութեանց, որպէս զի հաշտեցնէ հայկական շահուց հետ եւրոպական պետութեանց շահերն ալ։ Նա դիմած էր արդէն Աւստրիոյ կայսեր և Պալփերայի իշխանին, որպէս զի իրենց ոյժերը միացնեն Ռուսաց հետ Հայոց ազատութեան համար։ Թուի թէ այն ատենի քաղաքականութիւնը, գէթ Հայոց համոզմամբ, կարեւորութիւն կ'ընծայէր ո՛չ միայն ժողովուրդի մը ներկային, այլ նաև նորա անցեալն կրնար ազդել քաղաքականութեան որոշմանց վրայ։ Այս համոզումն էր անշուշտ որ առաջնորդած էր Իսրայէլ Օրին պատրաստել Հայ թագաւորաց ձիթանկար պատկերներ՝ զանոնք Եւրոպիոյ թագաւորաց ներկայացնելու համար։ Դեռ տակաւին այսօր կը տեսնուին Գանձասարի վանքի գրատան մէջ այդ պատկերներու միացորդներն։

Իսրայէլ Օրի ճարտարախօս անձ էր։ Նա շատ կարող եղաւ պարզել Կայսեր առաջ այն մեծ շահերն՝ զորս կարող էր ի ձեռս բերել եթէ շնորհէր իւր աջակցութիւնն և պաշտպանութիւնը Հայոց։ Հնդկաստանը առեւտրական յարաբերութիւններով Ռուսաստանի հետ կապելու ամենամեծ միջնորդները Հայք միայն կրնային լինիլ։ Կայսրը սիրով ընդունեց Հայոց պատգամաւորներու առաջարկն, և խոստացաւ ամէն օգնութիւն ընել նոցա, որպէս զի Հայոց նպատակը կարենայ իրագործուիլ։

Բայց Մեծն Պետրոս կարող չէր անմիջապէս ձեռն ի գործ արկանել։ Անհնարին էր նմա իւր ուշադրութիւնը այն միջոցին Արեւելից վրայ դարձնել։ Շուէտական պատերազմներով զբաղած էր և յայտնի է թէ այդ պատերազմներն ո՛րքան հոգեր կը պատճառէին կայսեր։ Բաց աստի, Մեծն Պետրոս հարկ կը համարէր, վճռական գործի ձեռնարկելէ առաջ, լաւ տեղեկանալ Պարսկաստանի վիճակին և քաղաքական կացութեան։ Այդ ծանօթութիւնը հարկաւոր էր իրեն որպէս զի ի դէպ ժամանակի կարողանար յաջողութեամբ ի գործ դնել իւր խորհուրդներն զորս անշուշտ ի վեր չէր հաներ Հայոց։

Պարսկաստանի մասին այդ տեղեկութիւններն ստանալու համար Կայսրը հարկաւոր համարեց յատուկ դեսպանութիւն մը ղրկել ի Պարսկաստան։ Զարն այդ դեսպանութիւնը ընտրեց և նորա գլուխ կարգեց Իսրայէլ Օրին։ Այնքան վստահութիւն ունէր այդ անձին վրայ որ չէր կարող կասկածիլ թէ՛ նա կարող է, իւր հայրենասիրական նպատակին շուտով հասնելու համար, սխալ տեղեկութիւններ հաղորդել Կայսեր։ Դեսպանութիւնը ճանբայ ելաւ 1707ին դէպի Պարսկաստան ուր կը թագաւորէր յայնժամ Շահ Սուլթան Հուսէին։

Իսկ Օրիի ընկեր Մինաս վարդապետ մնաց Ռուսաստան և կը շարունակէր միջնորդ լինիլ Ռուսական արքունեաց և Գանձասարի «Հայոց ժողով»ի միջեւ։

Մի քիչ տեղեկութիւն տանք այդ ժողովի առթիւ։

Այդ Թուականին, որ է տասն և ութերորդ դարու սկիզբներն, Ղարաբաղի հինգ Մէլիքներն հետեւեալ անձինքն էին.

Ա. Գիւլիստանի մէլիքն էր Մէլիք–Բեգլարեան Մէլիք–Աբով Բ.

Բ. Ջրաբերդի մէլիքն էր Մէլիք–Իսրայէլեան Մէլիք–Եսայի։

Գ. Խաչէնի մէլիքն էր Հասան–Ջալալեան Մէլիք–Գրիգորը, յետոյ նորա եղբայր Մէլիք–Ալլահվէրդին։

Դ. Վարանդայի մէլիքն էր Մէլիք–Շահնազարեան Մէլիք–Յուսէինը։

Ե. Տիզակի մէլիքն էր Ղուկաս վարդապետի որդի Մէլիք–Եգանը (Աւանը)։

Սոքա էին այն մէլիքներն որք խորհուրդ յղացած էին թօթափել պարսկական լուծը և հաստատել անկախ իշխանութիւն։

Պարսկաստան այդ միջոցին շատ ծանր կացութեան մէջ էր. Շահ–Սուլթան–Յուսէինի կառավարութիւնը շատ թոյլ էր և պետութիւնը կը քայքայուէր յամենուստ։ Հայ Մէլիքներն ուզեցին առիթէն օգուտ քաղել։ Ցիշեցինք վերեւ այն զինուորական և դիւանագիտական միջոցներն որոց շնորհիւ կը յուսային իրենց նպատակին հասնիլ։

Այս մեծ ձեռնարկն յաջողութեամբ կատարելու համար Մէլիքները միաբան էին։ Արդարեւ շատ տխուր և ափսոսալից էջեր պիտի կարդանք յետոյ, բայց պատմութիւնը սրտի զեղմամբ կ'արձանագրէ այն օրերն յորս Հայ Մէլիքներն, միասիրտ և միահոգի, կ'կազմէին գաղտնի ժողովներ Գանձասարի վանքի մէջ։ Հայոց Կաթողիկոսը, Եսայի, կը նախագահէր այս ժողովներուն։ Այդ ժողովներն կը կոչուէին «Հայոց ժողով». սիրալի՛ց օրեր որք շատ շուտով պիտի մնացուէին արիւնալից կռիւներու մէջ, տխուր աւերակաց կոյտերու ներքեւ։

ԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՒԱՆԴ ՄԱՆԿԱՆՑ ԱՊԱՍՏԱՆԱՐԱՆՔ Ի ՀԱՎՐԸ, Ի ՄԻՒԼՀԱՈՒԶ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Խեղճ աղքատաց տղայք երբ հիւանդութիւն մ'ունենան, չէ թէ միայն անկարող են հմուտ և կանոնաւորապէս այցելող բժիշկներու դիմել, այլ նաև բժշկաց տրամադրած դարմանները ճշդիւ ի գործ դնելու միջոցներէն զուրկ են բոլորովին։ Այս յայտնի ճշմարտութիւն մ'է, չէ թէ ի Պոլիս, այլ ամեն քաղաքակիրթ, հարուստ քաղաքաց մէջ ուր լուսաւորեալ դարու կեանքն արդէն ըլլալ չէ կարող աղքատութեան տարածման։ Մի քանի մեծ քաղաքներու մէջ կան հաստատութիւններ որ մի քանի տարիներէ ի վեր կազմուած են և որոց վրայ մանրամասնութիւնք ներկայացնել յարմար դատեցի այս անգամ, քաղելով ժէնի Սէվէլ Փրանսական շաբաթաթերթէն։

Այս քաղաքներն են Հավրը, Միւլհաուզ և Փարիզ։

Ասոնց առաջինն է ի Հավրը հաստատեալը (1875ին) ձեռամբ Տօքթէօր Ժիպէրի։ Ինչպէս որ ըսի, իրեն նպատակն էր հաւաքել անդ միմիայն հիւանդ տղաքներ և անոնց հարկաւոր խնամքը տալով առողջացընելէ վերջ արձակել։ Թէպէտեւ ի սկզբան առժամեայ և պակասաւոր կերպիւ հաստատեալ՝ Պ. Ժիպէրի հաստատութիւնը 580 հիւանդ տղայք դարմանեց։ Այս թիւը հետզհետէ բազմապատկեցաւ և միջին հաշուով մէն մի տղու համար տեղի ունեցած ծախքը կէս առ կէս նուազեցաւ և հասաւ այնպիսի թեթեւ գումարի մը՝ որ անկարելի կը թուի առանձին դարմանելով բաւելու։

Ահաւասիկ հնգամեայ շրջանին վիճակագրական համառօտութիւնը՝ զոր ի ստորեւ կը ներկայացնենք.

Տարի	Թիւ [illegible]	[illegible]	Տարեկան ծախք	[illegible]
1875–1876	580	»	10799·75	18·62
1876–1877	1165	9900	9341· »	8·02
1877–1878	1456	9720	9508·75	6·53
1878–1879	1462	13661	9082· »	6·21
1879–1880	1574	10780	8677·55	5·21

Դրամական գումարները Փրանքի հաշուով են։

Այս տախտակը բացատրելու հարկ չը կայ։ Դարմաններու տեսակին վերաբերեալ թիւերը գուցէ ոմանց համար բացորոշ չըլլան։ 79–80ի շրջանին համար տրուած 10780 հատի թիւը կը պարունակէ 4,356 անգամ բժշկական պանյօ, 2,200 անգամ ելեկտրականութեամբ դարման, 2,015 անգամ ջրաբուժական պանյօ եւն եւն։ Ասոնցմէ դուրս են բաշխուած դեղերը, որով յայտնի կը լինի թէ ո՛րքան աժան կերպիւ կատարուած են այս գործողութիւնք։ Նոյն քաղաքին հիւանդանոցին մէջ մէն մի հիւանդին օրական ծախքն է եղեր 1·50 կամ 2 Փրանք, մինչդեռ մանկաբուժական հաստատութեան մէջ 79–80 տարւոյ մէջ 22 սանթիմ միայն եղած է, ըսել է 85է 90 % խնայողութիւն։

Պ. Ժիպէր տեղւոյն Քաղաքապետական ժողովոյն առաջարկեց քաղաքին բազմամարդ կեդրոններին միոյն մէջ նմանօրինակ հաստատութիւն մը հիմնել։ Իր պատրաստած ծրագիրը 20,000 Փրանք կը պահանջէր իբր սկզբնական ծախք և 10,000 Փրանք տարեկան ծախք. անօգուտ է ըսել թէ այս թիւերը ջնջին գումարներ են նպատակին օգտակարութիւնն ի նկատի առնելով և ամեն տեղ կարելի է նոյնչափ վատնել մարդասիրական գործի մը համար։ Ահաւասիկ սոյն ծրագրին մէջ նշանակեալ գումարներու մանրամասնութիւնը.

Սկզբնական ծախք

	Փրանք
Տուշերու համար գործիք	1200
Կահոյք և վառարանք	4000
Ելեկտրաբուժական գործիք	1000
Կարասիք	3200
Շէնքի շինութեան	10280
Զանազանք	320
	20000

Տարեկան ծախք

	Փր.
Ջուր, լուսաւորութիւն և ջերմութիւն	1855
Դեղագին	1200
Ոչ-նախատեսեալ ծախք	1000
Պաշտօնեայք, մէկ բժիշկ	1500
մէկ տնօրէն կին	1600
մէկ խոհարար	1080
մէկ բաղնեաց պաշտօնեայ	1080
	9315

Այս ծախքը՝ ինչպէս Պ. Ցօղուածագրոյն, նոյնպէս մեզ պակասաւոր կը թուի. այսու ամենայնիւ չէ կարելի ժխտել թէ մեծ խընայողութիւն կայ և թէ մի քանի հարիւր ոսկով շատ մը անմեղ մանուկներու կեանքը ազատել կարելի կ'ըլլայ։

Անցնինք ի Միւլհաուզ։

Սոտ 1882ին, Պ. Տօլֆիւս հարուստ գործարանատէր և միանգամայն մարդասէր անձ մը ընդարձակեց ի Հավր հաստատեալ մանկաբուժանոցին ծրագիրն, ուր չէ թէ միայն կարօտ հիւանդներու պարզապէս հիւանդութեան քննութիւնը կատարելով դարմանի եղանակը պիտի տրուէր, այլ նաեւ նոյն իսկ շէնքին մէջ ամենայն զգուշութեամբ պիտի կատարուէին բոլոր դարմանները և հետեւաբար շէնքը ըստ այնմ պիտի կառուցուէր։ Այս եղանակաւ և այս նպատակաւ հաստատեալ ապաստանարան մը բնաւ հիւանդանոցի մը չնմանիր։ Դժբաղդաբար անկարելի է ինձ աստ նկարագրել այդ շէնքը որուն վրայ մանրամասն պատկերազարդ տեղեկութիւնք կան ժէնի Սիվիլ Թերթին մէջ և ի մէջ այլոց ընդարձակ յատակագիծը։ Ըսեմ համառօտիւ թէ մէջ տեղը պարտէզ մ'է որոյ շրջապատը շէնքին զանազան մասերը կը կազմեն։ Արտաքին տեսքը շատ գեղեցիկ է իբր ճարտարապետական գեղեցիկ յօրինուած։ Շէնքը տակաւին նոր աւարտած է, հետեւաբար այս նիւթական յաջող պայմաններու արդիւնքն եղող բարոյական օգուտներն անյայտ են այժմէն։

Իսկ Փարիզի մէջ Տիկին Ֆիւրթատօ-Հէյն հաստատեց տղայոց համար հիւանդութեանց դարմանատեղի մը. այս առատաձեռն տիկինը ուզեց որ իւր հիմնարկութիւնը գերազանցէ նմանօրինակ հաստատութիւնքն որ ի Ֆրանսա և օտար երկիրներու մէջ գտնուածներու օրինակէն։ Նոյն ինքն Պ. Պլօնտէլ ճարտարապետն որ Միւլհաուզի շէնքը շինած էր, կանչուեցաւ այս անգամ։ Շէնքը այնպէս կարգադրուած է որ կեդրոնական քառակուսի մաս մը ունի երեսի կողմն ուր կը բնակին տնօրէն տիկինը, դռնապանը և այլ պաշտօնեայք։ Վրան գոց ճանբայ մը պարտէզին մէջէն անցնելով կը տանի բուն հիւանդատունը որ գետնայարկ մը կը կազմէ, լաւ լուսաւորեալ և օդաւէտ։

Հիւանդ տղայք երբ ապաստանարան կը դիմեն, իրենց ծնողաց հետ կուգան նախ ընդունելութեան սրահ մը ուր սկզբնական զննում մը կ'ըլլայ, այսինքն այն մանկունք որ տարափոխիկ հիւանդութիւններ ունին շէնքին մի ծայրը կը տարուին մասնաւոր ազատ սրահներու մէջ. այլք, ըստ հիւանդութեան տեսակին, որոշ տեղեր։ Մէն մի հիւանդութիւն մասնագէտ բժշկի մը խնամոց կը յանձնուի։

Այս սկզբնական քննութենէ վերջ թիւ մը կը տրուի տղայոց որք կը ներկայանան ի դեղատունը և հոն ձրիաբար կը տրուի իրենց բժշկին որոշած դեղը. անոնք որ բուժելու դեղեր և տարբեր զանազան միջոցներու պէտք ունին, կը տարուին այս գործողութեանց յատկացեալ մասնաւոր սրահներուն մէջ։ Շէնքին գետնայարկին ներքեւ կան նաեւ այլ շէնքեր ուր լուացարան, հընոցք, տարափոխիկներու հագուստները մաքրելու գործողութեան սրահ, խոհանոց եւն կը գտնուին։ Կայ նաեւ ճաշարան մը որոյ նմանը չկայ այլուր, ինչու որ Տիկին Ֆուրթատօ-Հէյն կէտ նպատակ ունի տկարագոյն տղայոց դեղերէ զատ սննդարար կերակուր մատակարարել։ Եւ ահա դեկտեմբեր 1էն ի վեր ամեն օր ապուր, մսի ջուր, միս և քիչ մ'ալ գինի կը բաշխուի։

Այս վերջին հաստատութեան բացումը տեղի ունեցաւ 28 օգոստոս 1884ին և մինչեւ 31 դեկտեմբեր 510 բժշկական խորհրդակցութիւնք տեղի ունեցան։ Տիկին Ֆրէրի Կրօս, ընդհանուր վերակացու, Պատւոյ Լէգէօնի ասպետ անուանեցաւ և այս վարձատրութիւնը ցոյց կուտայ թէ ո՛րքան կը գնահատուի առատաձեռն տիկնոջ մը մարդասիրական ձեռնարկը։

Այս տեսակ հաստատութիւնք ամենուրեք հաւասարապէս օգտակար են։

Զեմ ըսեր թէ ամեն տեղ հարուստները պարտին հետեւիլ վերոյիշեալ տիկնոջ օրինակին, սակայն թուի ինձ թէ ուր որ ալ ըլլայ՝ անօգուտ վատակ չհամարուիր տարեկան մի քանի հարիւր ոսկի հաւաքել բազմաթիւ անմեղ էակներ մահուընէ ազատելու համար։

Յ. ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԿԱՂԱՆԴ 1885

Դպրոցական նուէրի համար աժան գներով կրօնական պատկեր ուզողները պէտք է դիմեն ի կեդրոնատեղին

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
Ա. Մ. ԳԱՐԻՊԵԱՆ
ԹԻՒ 10, ԵՒԻՔՍԷՔ-ԳԱԼՏԸՐԸՄ, 10 ԹԻՒ
ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Ուր դաւառաց ուղղակի յանձնարարութիւններն ալ կը կատարուին, ստակը կանխիկ ընդունելով։

10—15

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Աք մաղը գըյէյի ճէտիտ պին, պէհէր գըյէյի ճէտիտի եէտի ղրուշ։

Թայյինաթ փուսուլասը Թայընա մախսուս էլվան քեաղըտ.

Թօփ. էլլի տէօրթ. պէհէր Թօփը քըրք պէշ ղրուշ.

Պէյգօղ տապախանէսինէ լիզիմի օլան պալատէ մուրագգամ պին գըյէյի ճէտիտ աք մաղը իլէ Թայինաթ փուսըլալարը Թայընա մախսուս էլլի տէօրթ Թօփ էլվան քեաղըտ ֆիյաթը մուրագգամալէրի իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունի սանիի բուլմինին պիրինճի սալը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն մունագասալէրի պիլ իճրա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթա իթմէյէ Թալիպ վէ իքընճի չարշէնպէհ կիւնի եւիղաքէ պէշ Թէնզիլինէ բաղլը պուլունանլէրին մազամը սէրասքէրի լէվազըմաթ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 քեանունի էվվէլ 1300

1—3

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Մաթպախը ամիրէ իչին լիզում կէօրիւնէճէք Թավուղուն մինագասասընա իշպու քեանունի էվվէլի բուլմինին եիրմի տօգուզունճու ճիւմա իրթէսի կիւնիւ պաշլանաճաղընտան, Թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ խազինէի խասսաի շահանէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

Օ ԲՕՆ ՆԷՕՖ

ԱՐԱՆՑ ու ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Կալաթա, Թիւ 14, Թիւնէլին քով, Թիւ 14, Կալաթա

ՄԵԾ ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

ԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՆԱՅ 1885 ՅՈՒՆՎԱՐ 4ԻՆ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ

ԲԱՑՄԱՆ ՕՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԲԱՑԱՌԻԿ ԿԵՐՊՈՎ

ԱԺԱՆ ԳՆԵՐ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
287 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Ապահովագրեալք միայն տէր են երաշխաւորեալ դրամագլխոյն և ընկերութեան բոլոր շահերուն

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Հ. ՍՔԷՑԹ
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԿԱԼԱԹԱ, ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԽԱՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ
ԴԵՂԱՐԱՆ
Պ. ԵՒ Հ. ՔԻՒՋԻՒՔԵԱՆ
ԵՂԲԱՐՑ

Երկար ժամանակէ ի վեր՝ դեղավաճառութեան եւ դեղագործութեան զբաղելով հասարակութիւնը գոհացնելու համար մեր ձեռքէն եկած ջանքը խնայած չըլլալնիս յայտնի է մեր պատուարժան յաճախորդաց և բոլոր հասարակութեան։ Այս անգամ ալ, մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ըլլալու համար, դեղարան մը բանալ փափաքելով, շատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ Պոլսոյ Եէնի-Ճամի փողոցի 26 Թիւ մթերանոցէն զատ՝ նոյնպէս Կ. Պոլիս կամուրջին դիմացը 77 Թիւ «Պ. եւ Հ. Քիւջիւքեան եղբարք» անուամբ դեղարան եւ մթերանոց (տէբօզիթօ) մ'ալ բացած եմք, ուր Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ քիմիական բաղադրութիւններն ու զանազան դեղերը, մեծ խնամով շինուած, եւ ամենէն ընտիր տեսակները կը գտնուին։ Ասոնցմէ զատ ամեն սեռէն գործածուած զանազան տեսակ գինի, ալիւր, ձկան իւղ, Նորվէկիոյ չօքօլա, քօնեաք եւ ուրիշ ըմպելիք միշտ կը գտնուին։ Եկած դեղագիրք խիստ թարմ դեղերով, և մեծ խնամով կը պատրաստուին։ Ասոնցմէ զատ դեղարանին վերնայարկը բժշկաց համար յատուկ տեղ որոշուած ըլլալով, հիւանդութեան մը համար բժշկի հետ խորհրդակցիլ ուզող անձինք, մեր դեղարանը գալով, ամեն կերպով օգուտ կը տեսնեն։

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ
ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆ
ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

ՏՕՔԹ. Ժ. ՍԱԳՍ

Մանկաբարձ բժիշկ՝ վկայեալ Պեռլինի համալսարանէն, մասնագէտ՝ իգական սեռի հիւանդութեանց համար։ Տօքթ. Սագս որ նոր եկած է Պերլինէն, կը բնակի Բերա, Վենետիկ փողոց, Թիւ 5, Շէյխ էֆէնտիի նորակառոյց շէնքին մէջ։ Հիւանդ կընդունի առաւօտեան ժամն 8-10 և երեկոյեան ժամը 12-3 (ըստ Եւր)։

Ժամը 10էն 12 Բրիտանական դեղարանը կը գտնուի և ժամն 3էն 5 Պոլիս, Սերիւզ դեղարանն։ Ջղային հիւանդութեանց համար ելեքտրական գործողութիւնք կը կատարուին։ Մանրադիտական գործողութիւնք։

Աղքատ հիւանդք ձրիաբար կը դարմանուին։

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՌԸԼԻԷՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ –Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիլթըլ, Եօրկիատիս խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան Թիւ 15։

ՏՕՔԹՕՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան թէ՝ ամեն օր բաց ի կիւրակէ և ուրբաթ օրերէ կէս օրէն ժամ մը առաջ կը գտնուի Պահճէ Գաբու ՄԷՐՃԱՄԷԹՃԵԱՆ դեղարանը և կէս օրէն վերջը Մեծ Մաքսատան դիմաց ԱԼԷՔՍԱՆ դեղարանը, ուր իրեն դիմող ամեն հիւանդներն և մասնաւորապէս մանկանց և միզանցքի ամեն տեսակ հիւանդութեանց ենթակայ եղողները կը դարմանէ։

Հինգշաբթի օրերը ձրի է։

Le véritable Papier **JOB** est blanc nature, fin, régulier et résistant, qualités depuis longtemps reconnues par tous les bons fumeurs de cigarettes. Pour vous le procurer, veuillez vous adresser dans toutes les maisons sérieuses, honnêtes de votre ville qui vendent les papiers à fumer.

Je ne fabrique *uniquement* que cette marque dont la couverture porte à l'intérieur la signature qui est faite comme ci-contre : Jn Bardou

Ne pas confondre les cahiers signés ainsi avec des marques nouvelles qui pourraient vous être offertes.

ՕՍՊՕՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

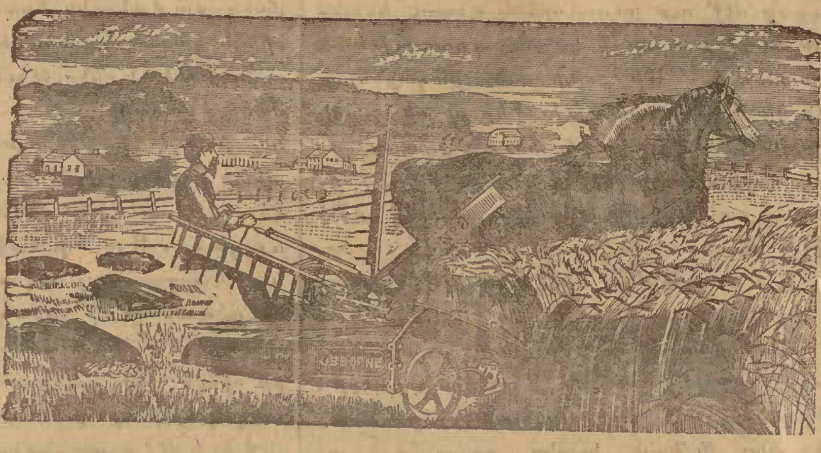

Օրը 88,000 քառակուսի կանգուն, այսինքն 55 տէօնիւմ կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխայ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Միրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք Կոլոմթա Նօրկանճըլար ճատտէսի Թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուշը, Նուսուֆեան խանի դիմաց Թիւ 22։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի
ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարատին	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրս	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Տրաքօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Էրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3:500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաքֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտնօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Քասնդօ	3,600
Քէլլօ	2,000	Եէտտօ	3,600
Քօզիօ	2,200	Ջէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Ջէրօ	140

Սօրէնդօ շոգենաւը, նաւապետ Մաճի Անգլիայէն ասա եկաւ ընդհանուր վաճառքով և իւր բեռն պարպելէ յետոյ Օտէսա պիտի ուղեւորի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւններ կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

ԲԱՊԱՅԱՆՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլ, Մէյերկրականի և Օտէսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող
ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սօֆիա	3,000	Պըքս
Աքարատ	2,500	Ռոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուիքշէնք
Լաքօնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլկէրիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Բուլկէրիա շոգենաւը ի մօտոյ Բօթիէն պիտի վերադառնայ և անմիջապէս Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

Այա-Սօֆիա շոգենաւը Լիվըրբուլէն ասա կ'սպասուի նոյեմբեր 20ին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

Պարոնայք Ճ. Վ. Ուիթըլ և ընկերութիւն յառաջիկայ ապրիլ 1էն սկսեալ չափաւոր գնով վարձու կուտան իրենց այժմեան խանն (իրենց գրասենեակները պիտի փոխադրուին նոյն փողոցը գտնուող իրենց յատուկ խանն), որ կը պարունակէ երկու մեծ խանութներ և 5 սենեակներ առաջին յարկը։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԸԼ
Պոլիս, Պահչէ-գաբու, Եօմէր էֆէնտի խանին դիմաց։

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլէ և Սեւ-ծովու մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլըզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իտրբիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրէնեան	2000	Լիպեան	800
Տուրքօ	700	Օրօթայ	700
Էճիբշըն	3700	Բէռսիան	3800
Ֆաթիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինիան	6800

Աբէնեան շոգենաւը, նաւապետ Ֆլէմինկ, ամսոյս 22ին Լիվըրբուլէն ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւններ կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Ալեքսանդրիա, Պ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադոյ.
Ջմիւռնիա, Պ. Ուիթօլ և ընկ.

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլ և Մէյերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոննոյ
Քանոբուս	4200	Թալիա	3000
Ֆէրօս	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3000
Սէսօսդրիս	3250	Ատլանթիք	1700
Թիպս	3250	Լօդուս	800
Մօկտօլա	3250	Օլիմպոս	800
Մարիօթիս	3250	Սէսիլ	700

Մօկտօլա շոգենաւը, նաւապետ Թոմսն, ամսոյս 30ին ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Վերոյիշեալ շոգենաւք շքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըլը փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվըրբուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրբուլ

Ն. ԲԱՔԻ, ԷՆԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մարսիլեայ և Բօրլէ մէջ կանոնաւորապէս բանող

Պաթում, Սամսոն և Տրապիզոն երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լէօնբէլեն որ դեկտեմբեր 20ին Մարսիլեայէն և 1885 յունուար 6ին երեկոյեան ժամ կին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Բէլօտ, որ պիտի մեկնի դեկ. 30ին։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւալճէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՒԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Մոմհանէ փողոց, Թիւ 141

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ և Մէյերկրականի մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օբանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադրիա	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոթնիա	4,600	Բավօնիա	5,000
Պաթավիա	3,800	Բարթիա	3,200
Պալպէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սքիթիա	4,600
Քաթալոնիա	4,700	Սարակոսա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Տէմէրարա շոգենաւն յունվար 6ին Լիվըրբուլէն ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

Մոսկուայի և Բեդրպուրկի բժշկական ճեմարաններէն վկայեալ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ (ՆԱՍՐԸ)

Մի քանի վայրկենի մէջ կը հանուին իրենց արմատով, առանց ցաւի և առանց մետաղեայ գործիքի։ Եղունգները կը շտկուին։

Խորհրդակցութիւնք ամեն օր ժամը (Ը. Ե.) 10էն 3։

Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 439
Պ. Սեպաճի լուսանկարի գործարանին վերնայարկն
ՍՈՖԻ ԿՐԻՒՆՔԻ
Ոտնաբոյժ

1882Ի ԳԻՍԱՒՈՐԸ

LACOMETE DE 1882
DEPOTA GALATA
Z. MARANGHIDES

Այս հռչակաւոր վուշեայ սիկարի թուղթը որ ամենաընտիր տեսակէ է, կը յանձնարարուի ծխողաց։ Մայրաքաղաքիս բժշկական վարժարանը փորձելով հաստատած է թէ և ոչ մէկ թունաւոր բուսական նիւթ կը պարունակէ։ Ընդհանուր շտեմարանն է՝ բոլոր Տաճկաստանի համար Ղալաթիա, Մումխանէ փողոց Սիթէ Ֆրանսէզ, 82 Թիւ, Պ. Զաքարիա Մարանկիտէսի վաճառատունը։

Կը գտնուի նաև Կ. Պոլսոյ և Ղալաթիոյ բոլոր ծխավաճառաց քով։

40-78

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1884 Դեկտեմբեր 1 Շաբաթ օրէն սկսեալ մինչև Դեկտեմբեր 31

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ. — Թ.

2 30 Ր. և Ա. Գավ. Եէնիմ. Մեզարպ. Պէօյ. Թար. Եէնիք. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. (Արնավ. շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 32
3 45 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէօյ. Թար. Եէնիք. (Եէնիք. շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 20
4 20 Եէնիք. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. (Արնավ. շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 19
5 Ր. և Ա. Գավ. Եէնիմ. Մեզարպ. Պէօյ. Թար. Եէնիք. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 33
6 Մեզարպ. Պէօյ. Թար. Եէնիք. ՍԹէն. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 23
6 45 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէօյ. Թար. Պէյգօզ Բաշապ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկէլք. Պէյլէր. Օրթ. Գուզգ. Պէշկ.. Իւսկ. 4
8 15 Ա. և Ր. Գավ. Եէնիմ. Մեզարպ. Պէօյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. (ուրբաթ օրերը ՍԹէնիա պիտի հանդիպի) 20
10 Մեզարպ. Պէօյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշիք. 28

Արնաւուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց ժամերը

2 30 Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 33
3 10 Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 21
3 50 Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ 28
4 30 Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ 1
5 Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ 32
10 45 Հիսարէն Չէնկէլքէօյ ուղղակի կամուրջ 19
11 10 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 4

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց ժամերը

2 30 Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Գապաթաշ 4
3 Պէյ. Բաշապ. Բ. Բ. մահ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 23
3 35 Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք 22
4 15 Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշապահճէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկունճուք Պէշիկթաշ 17
4 35 Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իւսկիւտար 21
8 45 Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշապահճէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Իւսկիւտար 22
10 25 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ 23

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 15 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Միրկեան Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ Ր. Գավագ 33
3 45 Գապաթաշ Իւսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Արնավուտքէօյ Գանտիլլի Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճա Միրկեան Եէնիքէօյ Բաշապահճէ Պէյգօզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ 4
5 30 Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Պօյաճըքէօյ Էմիրկէն ՍԹէնիա Եէնիքէօյ Պէյգօզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ և Գավագներ 20
6 45 Իւսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Արնավուտքէօյ Գանտիլլի Ր. Հիսար Գանլըճա Միրկեան Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ 22
8 15 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Միրկեան Եէնիքէօյ Թարապ. Պէօյիւք. Մեզարպուրնու 28
10 30 Ր. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկեան ՍԹէնիա Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ 32
11 10 Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ 20
11 30 Պէպէք Ր. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկեան ՍԹէնիա Եէնիքէօյ 19

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

4 Ուղղակի Արնավուտքէօյ 1
4 30 Ուղղակի Պէպէք 32
9 50 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ր. Հիսար (Վոսփոր եկող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 19
10 25 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշ. Արնավուտքէօյ Պէպէք 4
11 5 Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք (Եէնիքէօյի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 22
11 45 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք 21
12 — Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ (ուրբաթ և շաբաթ օրերը Պէշիկթաշ) 4

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

4 Ուղղակի Գանտիլլի 21
4 30 Իւսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշապահճէ Պէյգօզ Մեզարպ. (Ուրբաթ օրերը Բ. Բ. մահ.) 23
9 25 Գապաթաշ Պէշիք. Գուզկունճ. Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 15 Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Բ. Բ. մահ. Բաշապահճէ Պէյգ. Թար. Մեզարպուրնու Գավագներ 17
10 40 Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Պէպէք (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Պէյգօզի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 10 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշապահճէսի Պէյգօզ 23
11 40 Գապաթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ 28

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
2 30	8 10 Պէշիք	2 45	9 — Պէշիք.
3 —	8 55	3 20	9 35
3 30	9 45	3 50 Պէշիք	10 — Պէշիք
4 5	10 Պէշիք	4 25	10 35 Գզ. (
4 35	10 30	4 50	10 50
5 5	10 50	5 25	11
5 40 Պէշիք	11 5 Պէշիք (	6 — Պէշիք	11 25
6 15	11 20	7 —	11 50
7 — Պէշիք	11 35	8 15	12 5 Պշ Գզ (
	12 5		12 5

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
2 30	8 10 Պէշիք	2 25	8 15
3 —	8 45	2 55	9 — Պէշիք
3 30	9 30	3 25	9 35
4 15	9 55 Պէշիք	3 55 Պէշիք	10 — Պէշիք
5 —	10 25	4 45	10 35
5 40 Պէշիք	10 50	5 30	11 —
6 15	11 30	6 10 Պէշիք	11 35
7 — Պէշիք	12 5	7 —	12 5

) Այս շոգենաւը Հրէից տօներուն և ուրբաթ ու կիրակի չպիտի երթեւեկէ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 45 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն
5 30 Հարէմէն Սալաճագ
11 Հարէմէն »
3 30 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
5 15 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
10 45 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը ժամ 10.45ին)

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷ
ԵՒ
ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՐԱՐԶ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 15 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. —Օդը մեգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ
ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ
Սկսեալ 20 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1884, մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ																						
	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60		
	Առաւօտ											Իրիկուն											
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 18	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 55	1 31	2 31	3 2	3 40	4 15	4 44	5 23	5 44	6 11	… …	… …
Գումգաբու	6 28	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —	1 6	1 42	2 41	3 13	3 51	4 26	4 55	5 34	5 54	6 22	… …	… …
Եէնի-գաբու	6 32	… …	7 57	… …	8 58	… …	… …	10 34	10 53	11 32	12 04	1 10	1 46	2 45	3 17	3 55	4 30	4 59	5 38	… …	6 26	… …	… …
Տավուտ փաշա	6 35	… …	8 —	… …	… …	… …	… …	10 37	10 56	11 35	12 07	1 13	1 49	2 48	3 20	3 58	4 33	… …	5 41	… …	6 29	… …	… …
Սամաթիա	6 40	… …	8 6	… …	9 4	… …	… …	10 42	11 1	11 40	12 12	1 18	1 54	2 53	3 25	4 3	4 38	5 5	5 46	… …	6 34	… …	… …
Եէտի-գուլէ	6 45	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 21	1 59	2 58	3 28	4 9	4 41	5 10	5 49	6 4	6 39	… …	… …
Մագրիգիւղ	6 56	8 —	8 24	… …	9 22	… …	… …	10 58	… …	11 58	… …	… …	2 11	3 9	… …	4 21	… …	5 22	… …	6 16	6 50	… …	… …
Այ-Ստէֆանոս	… …	8 14	8 34	… …	9 32	… …	… …	11 8	… …	12 9	… …	… …	2 21	… …	… …	4 31	… …	5 32	… …	6 28	… …	… …	… …
Քիւչիւքչէքմէճէ	… …	8 25	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	12 18	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	6 37	… …	… …	… …
………………	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ																						
	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	1		
	Առաւօտ										Իրիկուն												
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւքչէքմէճէ	… …	… …	7 34	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	1 24	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	6 38	… …	… …
Այ-Ստէֆանոս	… …	… …	7 45	… …	8 44	… …	9 38	… …	… …	11 20	… …	1 34	… …	2 33	… …	… …	… …	4 48	5 39	… …	6 51	… …	… …
Մագրիգիւղ	6 33	7 24	7 57	… …	8 55	… …	9 49	… …	… …	11 31	… …	1 45	… …	2 44	3 20	… …	… …	4 59	5 50	… …	7 5	… …	… …
Եէտի-գուլէ	6 46	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	12 48	1 58	2 23	2 57	3 33	4 8	4 46	5 14	6 4	6 38	7 26	… …	… …
Սամաթիա	6 50	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	… …	10 16	11 16	11 48	12 52	2 2	2 28	3 1	3 37	4 12	… …	5 19	6 8	6 42	… …	… …	… …
Տավուտ փաշա	6 55	7 46	… …	8 47	… …	9 46	… …	10 21	11 21	11 53	12 57	… …	2 33	3 6	3 42	4 17	… …	5 24	6 13	6 47	… …	… …	… …
Եէնի-գաբու	6 58	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	… …	10 24	11 24	11 56	1 …	2 8	2 36	3 9	3 45	4 20	… …	5 28	6 16	6 50	… …	… …	… …
Գումգաբու	7 3	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01	1 5	2 12	2 41	3 14	3 50	4 25	4 56	5 33	6 21	6 54	7 40	… …	… …
Կ. Պոլիս	7 12	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 14	2 21	2 50	3 23	3 59	4 34	5 5	5 42	6 30	7 03	7 50	… …	… …
………………	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …	… …

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռու կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց մէջ։